

Τ.Ε.Ι ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: “ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΗΛΕΙΑΣ
ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ”**

ΟΝΟΜ/ΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΧΑΣΑΛΕΥΡΗ ΑΜ:2012057
ΟΛΓΑ ΜΑΡΡΑ ΑΜ:2012060

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2019

Πίνακας περιεχομένων

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1 Κοινωνική Πολιτική: Ο ορισμός	5
1.1 Σύγχρονες τάσεις και προσεγγίσεις.....	8
1.2 Μέθοδοι Εφαρμογής Κοινωνικής Πολιτικής	10
1.3 Το Κράτος Πρόνοιας.....	12
1.4 Κοινωνικά Θέματα – Τομείς Ευρωπαϊκής Ένωσης	20
1.4.1 Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.....	24
1.4.2 Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες του Κοινωνικού Τομέα	25
1.4.3 Κοινοτικά Κοινωνικά προγράμματα	26
1.4.4 Η σχέση κοινωνικής πολιτικής και τοπικής αυτοδιοίκησης.....	27
1.4.5 Ο σύγχρονος ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα κοινωνικής πολιτικής.....	30
1.4.6 Συμπεράσματα	46
2. Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος	50
2.1 Οργανωτική Δομή	57
3. Κοινωνική Πολιτική & Νομός Ηλείας.....	58
3.1 Πράξεις Κοινωνικής Πολιτικής.....	59
4. Συμπεράσματα – Προτάσεις.....	86
Αναφορές	88
Βιβλιογραφία.....	89
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	90

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέπον καθηγητή μας κ. Δημήτριο Σωτηρόπουλο κυρίως για την εμπιστοσύνη που μας έδειξε, και την υπομονή που έκανε κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πτυχιακής εργασίας. Όπως επίσης και για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγηση του, για την επίλυση διάφορων θεμάτων. Επιπλέον, θέλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά το προσωπικό των Δήμων του Νομού Ηλείας και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος για τη βοήθεια που μας πρόσφεραν στη συγκέντρωση των στοιχείων.

Θα θέλαμε επίσης να απευθυνθούμε τις ευχαριστίες μας στους γονείς μας, οι οποίοι στήριξαν τις σπουδές μας με διάφορους τρόπους , φροντίζοντας για την καλύτερη δυνατή μόρφωση μας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κοινωνία στις μέρες μας οδεύει προς την παγκοσμιοποίηση με ταχύτατους ρυθμούς. Η κρίση έχει οδηγήσει στην μείωση των δημόσιων δαπανών καθώς και των κρατικών επενδύσεων που σχετίζονται με το κοινωνικό κράτος. Συμπερασματικά, η παγκόσμια οικονομία στοχεύει και εξυπηρετεί συγκεκριμένα κεφάλαια δίχως να εξασφαλίζει την ανάπτυξη και ευημερία των κοινωνικά και οικονομικά ασθενέστερων ομάδων.

Η παγκόσμια οικονομία στις μέρες μας, προσπαθεί μέσω επενδύσεων να έχει κάποιο ανταποδοτικό όφελος δίχως να φροντίζει για την κοινωνική ευημερία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η κοινωνία να απομακρύνεται από τα προβλήματα του συνανθρώπου και να απομονώνεται στα προσωπικά της ζητήματα.

Συνεπώς, η ανάγκη για την ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής –ή κάποιου αρμόδιου φορέα- για την εξομάλυνση των κοινωνικών διαφορών και την λύση των εκάστοτε προβλημάτων είναι παραπάνω από επιβεβλημένη.

Ειδικότερα στην Ελλάδα, όπου η κοινωνία πολιορκείται από προβλήματα η κοινωνική πολιτική χρειάζεται επείγουσα αναβάθμιση. Η δημογραφική γήρανση , η λαθρομετανάστευση , η οικονομική ύφεση και τέλος η αδυναμία του κράτους να παρέχει λύσεις καθιστά την κοινωνική πολιτική κλάδο ο οποίος φαντάζει ικανός να παρέχει σημαντικές κοινωνικές ανάσες.

1 Κοινωνική Πολιτική: Ο ορισμός

Ο όρος κοινωνική πολιτική σύμφωνα με τον Βενιέρη (2003) , αναφέρεται τόσο σε ένα σύνολο μορφών και μεθόδων κοινωνικής δράσης και παρέμβασης, όσο και σε ένα αντικείμενο μελέτης και επιστημονικής ανάλυσης των επί μέρους πολιτικών που την συγκροτούν. Κατά καιρούς, έχει υποστηριχθεί ότι η κοινωνική πολιτική αποτελεί ένα ξεχωριστό επιστημονικό αντικείμενο. Στις μέρες μας, γίνεται ευρύτερα αποδεκτό ότι πρόκειται για ένα διεπιστημονικό πεδίο. Συμπερασματικά, για την ανάπτυξη του θεωρητικού της υπόβαθρου, και των μεθόδων έρευνας, ανάλυσης και παρέμβασης στην πράξη, αντλεί από ένα φάσμα άλλων - κοινωνικών - επιστημών. Η κοινωνιολογία, η δημογραφία, η νομική, η πολιτική και η οικονομική επιστήμη, η κοινωνική ανθρωπολογία, η κοινωνική ψυχολογία, η οικολογία, η στατιστική, είναι οι κυριότερες. (Βενιέρης Δ.2003)

Στην πράξη ο διεπιστημονικός της χαρακτήρας εκφράζεται με την συνεργασία διαφορετικών επιστημόνων και ειδικών για τον σχεδιασμό και την υλοποίησή της. Για παράδειγμα, για την υιοθέτηση μέτρων καταπολέμησης της μακροχρόνιας ανεργίας των νέων ή για την δημιουργία ενός κέντρου υποστήριξης ατόμων με αναπηρία απαιτείται η σύμπραξη κοινωνιολόγων, πολιτικών επιστημόνων, οικονομολόγων, γιατρών, κοινωνικών λειτουργών. Λαμβάνοντας υπ' όψιν μας και την δημιουργία της απαραίτητης κτιριακής υποδομής, πρέπει να προσθέσουμε αρχιτέκτονα και πολιτικό μηχανικό, καθώς, επίσης, τεχνικούς, όπως ηλεκτρολόγο, υδραυλικό.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής της σύμπραξης έγκειται στην κατανόηση των στόχων της συγκεκριμένης δράσης, αλλά και των ευρύτερων στόχων της κοινωνικής πολιτικής, για την υλοποίηση των οποίων απαιτούνται συχνά γνώσεις εξειδικευμένες, σε όλους τους τομείς.

Η νεωτερική κοινωνική πολιτική¹ ασκήθηκε και ασκείται σύμφωνα με ορισμένες αρχές που αφορούν κυρίως την διαπλοκή δημόσιου - ιδιωτικού τομέα, τον χαρακτήρα και την έκταση της κρατικής παρέμβασης. Η επιστημονική μελέτη και ανάλυση των διαφορετικών συστημάτων κοινωνικής πολιτικής έχει καθιερώσει δύο κύρια πρότυπα.

Το υπολειμματικό και το θεσμικό ή αναδιανεμητικό. Ο Titmuss ένας από τους κλασσικούς θεμελιωτές του αντικειμένου της κοινωνικής πολιτικής και της σοσιαλδημοκρατικής παράδοσης, ανέπτυξε τα κύρια χαρακτηριστικά τους, προσθέτοντας ένα ακόμα, το επιχειρηματικό ή της απόδοσης, αναφερόμενος στην κοινωνική πολιτική που ασκούσαν οι μεγάλες επιχειρήσεις .

Το υπολειμματικό πρότυπο αναπτύχθηκε στη διάρκεια της αρχικής διεύρυνσης της κοινωνικής λειτουργίας του κράτους και διαμορφώθηκε σε σχέση με το κράτος πρόνοιας στη μεσοπολεμική και τα πρώτα χρόνια μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Κύριο σημείο αναφοράς του είναι η ατομοκεντρική προσέγγιση στην κάλυψη των αναγκών. Συνοπτικά, η κάλυψη των αναγκών αποτελεί κατά κύριο λόγο ατομική ευθύνη των ίδιων των πολιτών, με την υποστήριξη της οικογένειας και της τοπικής κοινότητας.

Η κρατική παρέμβαση είναι περιορισμένη και θεωρείται αναγκαία μόνο ως ένα «δίχτυ ασφαλείας», για την αποφυγή της κοινωνικής εξαθλίωσης ορισμένων ειδικών κατηγοριών του πληθυσμού, ιδίως όταν οι άλλοι θεσμοί φροντίδας δεν λειτουργούν, ή δεν επαρκούν. Το πρότυπο αυτό έχει ταυτισθεί με την επιλεκτική μορφή κάλυψης αναγκών από το κράτος και μόνον για όσους δεν μπορούν με τις δικές τους δυνάμεις και την ατομική τους πρωτοβουλία να το επιτύχουν.

Η παροχή βοήθειας εδραιώνεται επομένως στην ανάγκη και την αδυναμία, όπως αυτές αποδεικνύονται μέσα από ένα δαιδαλώδες σύστημα κριτηρίων, εξακρίβωσης συνθηκών και ελέγχων.

¹Στασινοπούλου, Ο., (2006), «Κοινωνική Πολιτική. Βασικές έννοιες, ιστορική εξέλιξη, φορείς και πρότυπα»

Γι' αυτό συμβάλλει στον στιγματισμό των αποδεκτών της κοινωνικής αρωγής και λειτουργεί κυρίως κατασταλτικά και όχι προληπτικά..

Ιδεολογικά εκφράζει τις νεοφιλελεύθερες απόψεις για την κοινωνική και οικονομική οργάνωση και τον ρόλο του κράτους. Η επικράτηση μάλιστα του νεοφιλελευθερισμού στην παρούσα φάση της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας συμβάλλει στην επαναφορά αυτού του προτύπου, με τις ανάλογες προσαρμογές στις παρούσες συνθήκες.

Ωστόσο, το αναδιανεμητικό πρότυπο έχει συνδεθεί με τον ευρωπαϊκό καπιταλισμό, τη σοσιαλδημοκρατική προσέγγιση και την Κεϋνσιανή πολιτική για την οικονομία και τον ρόλο του κράτους. Κύριο χαρακτηριστικό του είναι ένα διευρυμένο κράτος πρόνοιας, με αναδιανεμητικές πολιτικές, που έχουν ως στόχο τη μείωση των ανισοτήτων, και την εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.

Η κάλυψη των αναγκών γίνεται στη βάση ενός φάσματος κοινωνικών δικαιωμάτων που αποτελούν το περιεχόμενο της ουσιαστικής ιδιότητας του πολίτη. Υπερισχύει η καθολική μορφή κάλυψης, γι' αυτό αποφεύγεται ο στιγματισμός και ενισχύεται η πρόληψη, με υποστήριξη συλλογικών μορφών κάλυψης κυρίως από το κράτος. Ονομάζεται θεσμικό, καθώς λειτουργεί με στόχο την εδραίωση θεσμών για την κάλυψη των αναγκών, και όχι την αποσπασματική αντιμετώπιση προβλημάτων. Έχει αναδιανεμητικό χαρακτήρα γιατί αποσκοπεί στην αναδιανομή του πλούτου και των ευκαιριών, ως μέσο καταπολέμησης των ανισοτήτων. Οι πιο ένθερμοι υποστηρικτές του οραματίστηκαν ακόμα και την σταδιακή μετάβαση από τον καπιταλισμό στον σοσιαλισμό με κύριο μοχλό αυτή της αλλαγής το κράτος πρόνοιας .

1.1 Σύγχρονες τάσεις και προσεγγίσεις

Η ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους με τη σημερινή του μορφή², έκταση και λειτουργίες, αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό των προηγμένων χωρών. Μέσω των δαπανών κοινωνικής πολιτικής, το κράτος παρεμβαίνει στις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις με σκοπό να βελτιώσει την ευημερία για το σύνολο της κοινωνίας. Απευθύνεται σε άτομα και κοινωνικές ομάδες με κριτήρια διαφορετικά από τους νόμους της αγοράς.

Οι κοινωνικές δαπάνες περιλαμβάνουν την ασφάλιση, την υγεία, την πρόνοια, την εκπαίδευση, τη στεγαστική στήριξη, την προστασία από την ανεργία, κ.λ.π.. Οι υπηρεσίες που παρέχονται μέσω του κοινωνικού κράτους ενισχύουν την κοινωνική συνοχή και συντελούν στη διαμόρφωση μιας δικαιότερης κοινωνίας.

Στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής, αναζητούνται σήμερα ριζικά διαφορετικές προσεγγίσεις σε σχέση με αυτές που ίσχυαν προ εικοσαετίας -στον ευρωπαϊκό τουλάχιστον χώρο- για τρεις κυρίως λόγους.

Αρχικά, η οικονομική βιωσιμότητα του κοινωνικού κράτους διακυβεύεται εξαιτίας της δημογραφικής μεταστροφής, της εκθετικής αύξησης των ενδιαφερομένων δικαιούχων και της δημοσιονομικής περιστολής του σύγχρονου κράτους.

Έπειτα, η στόχευση της κοινωνικής πολιτικής, έχει μετατοπισθεί από την ευθύγραμμη πολιτική της μείωσης των εισοδηματικών ανισοτήτων, που αποτελούσε το σημείο αναφοράς του μεταπολεμικού κοινωνικού κράτους, στην αντιμετώπιση προβλημάτων με ιδιαίτερα περίπλοκη δυναμική, όπως η μακροχρόνια ανεργία, η παγίδευση στη φτώχεια ή ακόμα και πιο πρόσφατα φαινόμενα, όπως η τεχνολογική αποξένωση.

Τέλος, η στενή πλέον σχέση μεταξύ κοινωνικής πολιτικής και διεθνούς ανταγωνιστικότητας, μέσω της παγκοσμιοποίησης και απελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου και της αυξημένης κινητικότητας του πλούτου.

²Κρητικός Α, (2010) , Παράγοντες αλλαγής των Κοινωνικών Κρατών την εποχή της Παγκοσμιοποίησης

Αυτό σημαίνει ότι εάν δεν υπάρχουν επαρκείς μηχανισμοί αποτροπής του κοινωνικού "ντάμπινγκ" από ομοειδείς ανταγωνίστριες χώρες, τότε η κοινωνική πολιτική ενός κράτους θα τείνει συρρικνωμένη προς το χαμηλότερο επίπεδο παροχής .

Ύστερα, ότι αναδιανεμητικά μέτρα τα οποία στοχεύουν στη φορολόγηση του πλούτου θα περιορίζονται κατά την ένταση και κατά την έκταση όσο αυξάνεται η ελεύθερη διακίνηση των περιουσιακών στοιχείων και θα τείνουν και αυτά προς ένα χαμηλό επίπεδο ισορροπίας.

1.2 Μέθοδοι Εφαρμογής Κοινωνικής Πολιτικής

Συναντάμε δύο τρόπους άσκησης της κοινωνικής πολιτικής³, ανεξάρτητα από το αν βασίζονται σε εισοδηματικά ή μη εισοδηματικά μέσα για την εφαρμογή τους.

Ο πρώτος είναι ο μηχανισμός αποζημίωσης και αντιστάθμισης σε περιπτώσεις οι οποίες θεωρούνται δύσκολα ή καθόλου αντιστρέψιμες. Σε αυτή την κατηγορία ανήκει η πλειονότητα της πολιτικής πρόνοιας όπως άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι άνεργοι, φτωχοί και συνταξιούχοι. Ο Μηχανισμός Αποζημίωσης παίρνει συνήθως τον χαρακτήρα εισοδηματικών ενισχύσεων μέσω επιδομάτων ή ρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, αλλά πολύ συχνά και το χαρακτήρα παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών πρώτης ανάγκης όπως τα Κ.Α.Π.Η.

Τα ζητήματα που συνδέονται με το Μηχανισμό Αποζημίωσης αφορούν το ύψος της συνολικής δαπάνης του προγράμματος, τη διαδικασία επιλογής δικαιούχων και τη συνάρτησή τους με άλλα κριτήρια όπως κοινωνικά ή τοπικά.

Ο δεύτερος είναι ο μηχανισμός κινήτρων σε όσες περιπτώσεις θεωρούνται αντιστρέψιμες και η κοινωνική πολιτική έχει σκοπό την επιτάχυνση της εξόδου ενός ατόμου από την αρνητική κατάσταση στη θετική. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν οι πολιτικές ενθάρρυνσης της απασχόλησης, τα διάφορα προγράμματα επανένταξης και οι εκπαιδευτικές ευκαιρίες. Ο Μηχανισμός Κινήτρων ορισμένες φορές περιέχει εισοδηματικά χαρακτηριστικά, τις περισσότερες φορές όμως έχει τη μορφή προγραμμάτων και οριζόντιων πολιτικών όπως η εξειδικευμένη κατάρτιση.

Συμπερασματικά, από τον πιο πάνω διαχωρισμό αντιλαμβανόμαστε ότι μια βασική μέριμνα της κοινωνικής πολιτικής πρέπει να είναι η σωστή επιλογή μέτρων που εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση. Διαφορετικά, το αποτέλεσμα μπορεί να είναι αντίθετο από το επιδιωκόμενο.

³Gough I. (2008), Η πολιτική οικονομία του Κοινωνικού Κράτους

Εκτός από το πρόβλημα επιλογής του κατάλληλου μηχανισμού κοινωνικής πολιτικής (αποζημίωσης ή κινήτρων), χρειάζεται πολλές φορές ο συνδυασμός της πολιτικής με άλλες πολιτικές προκειμένου να καταστεί αποτελεσματική.

1.3 Το Κράτος Πρόνοιας

Το «Κράτος Πρόνοιας»⁴ σύμφωνα με την Στασινοπούλου (1992), δεν είναι ένα ιδιαίτερο κράτος, μία ιστορικά ξεχωριστή εκδοχή του. Ο όρος αναφέρεται κυρίως σε μία δεδομένη ιστορικά μορφή του αστικού, εθνικού κράτους, με κύριο χαρακτηριστικό της την διευρυμένη κοινωνική λειτουργία του, υπεύθυνο για την κοινωνική προστασία των πολιτών του και την επίτευξη της ευημερίας τους.

Πρέπει ευθύς εξ' αρχής να τονίσουμε ότι η περιγραφή του ευρωπαϊκού κράτους πρόνοιας, των στόχων και των κύριων πολιτικών του, αναφέρονται σε ένα ιδεατό πρότυπο, το οποίο προσεγγίζουν λιγότερο ή περισσότερο τα υπαρκτά, καπιταλιστικά κράτη.

Επίσης, κοινωνική πολιτική δεν ασκούν μόνο τα κράτη πρόνοιας στον καπιταλισμό. Κοινωνίες με διαφορετική οργάνωση και μορφή εξουσίας ανέπτυξαν τα δικά τους συστήματα συλλογικής ρύθμισης της κοινωνικής αναπαραγωγής, αντιμετώπισης ζωτικών αναγκών των μελών και του συνόλου και κοινωνικού ελέγχου.

Η έννοια της σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής συνδέεται άρρηκτα με την προβληματική της έκτασης και του χαρακτήρα της κρατικής παρέμβασης και με το κράτος πρόνοιας⁵, ως πρακτική και ως ιδεατό πρότυπο.

Συμπερασματικά, ένα σημαντικό κομμάτι της κοινωνικής πολιτικής ως επιστημονικού αντικειμένου ασχολείται με το κράτος πρόνοιας, τα ισχύοντα μοντέλα, την εξέλιξή του, τον μηχανισμό του και τις μεθόδους παρέμβασης στην κοινωνία, την σχέση του με την αγορά, την οικογένεια και την κοινωνία των πολιτών. Στα πλαίσια της συγκριτικής προσέγγισης, έχει επίσης επιχειρηθεί η ταξινόμηση διαφορετικών τύπων κρατών πρόνοιας. (Στασινοπούλου, Ο. (1992)

⁴Στασινοπούλου, Ο. (1992), «Κράτος Πρόνοιας»

⁵Στασινοπούλου, Ο. (1992), «Κράτος Πρόνοιας», Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα

Οι δύο βασικές εννοιολογικές πολιτικές σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο που οριοθετούν τη λειτουργία του κράτους πρόνοιας είναι η κεϋνσιανού τύπου οικονομική πολιτική στην οποία το κράτος παρεμβαίνει και παίζει κάποιο ρόλο, μαζί με ένα είδος νεοκορπορατισμού - ότι δηλαδή η επίλυση των διαφορών των ομάδων συμφερόντων γίνεται σε μια διαδικασία διευθετήσεως με το κράτος στο ρόλο του διαιτητή και διαμεσολαβητή.

Σύμφωνα με θεωρητικούς, το κράτος πρόνοιας συντελεί μαζί με την εναλλαγή πολυσυλλεκτικών κομμάτων στη συνέχιση της φιλελεύθερης δημοκρατίας.

Η δε αρχική επέκταση του παρεμβατικού κράτους εμφανίζεται ως το αποτέλεσμα μιας βαθιάς αλλαγής στην αντίληψη του κράτους.

Το κράτος δηλαδή “μεταμορφώνεται” από υπέρτατο κριτή και κηδεμόνα σε διαιτητή και “πρόνοια” της κοινωνίας. Τα ίδια δηλαδή στοιχεία που ήταν το 19ο αιώνα περιορισμοί στην διεύρυνση του διοικητικού πεδίου γίνονται στον 20ο αιώνα παράγοντες επιτάχυνσης.

Η ιστορική πορεία της ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη και την ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ανάπτυξη του καπιταλιστικού συστήματος, το οποίο θεωρείται ένας από τους κύριους παράγοντες διαμόρφωσής του. Σημαντικό ρόλο έπαιξε επίσης η οργανωμένη δράση του εργατικού κινήματος, με πλαίσιο την κοινωνική δικαιοσύνη, την καταπολέμηση της ανισότητας και την επίτευξη της ευημερίας. Μετά την αρχική τους συγκρότηση, ο χαρακτήρας, η διεύρυνση ή συρρίκνωση της κοινωνικής πολιτικής επηρεάζονται σε σημαντικό βαθμό από την εκάστοτε συγκυρία των πολιτικών δυνάμεων, αλλά ιδιαίτερα από τα υψηλόβαθμα διοικητικά στελέχη και τα συναφή επαγγέλματα.

Η αρχική συγκρότηση του κράτους πρόνοιας εντοπίζεται στην Αγγλία και την Γερμανία, στη διάρκεια του 19ου αιώνα. Από την αρχή η επίκληση για διευρυμένη κρατική ευθύνη στην παροχή κοινωνικής προστασίας αφορά την εργατική τάξη και αποσκοπεί στην επίτευξη κοινωνικής ειρήνης. Είναι επίσης φανερό ότι αυτό επιτυγχάνεται μέσα από πιέσεις, συγκρούσεις και συμβιβασμούς. Στην Αγγλία προωθείται από του Φαβιανούς σοσιαλιστές με δύο κυρίως στόχους.

Αρχικά, την εξασφάλιση εργατικού δυναμικού ικανού να συμβάλλει στην βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας και να συνεργαστεί για τις αλλαγές που αυτή συνεπάγεται και την στήριξη των αποικιοκρατικών στόχων της με ικανό, υγιή και εμψυχωμένο στρατό. Στην Γερμανία στόχος της κοινωνικής πολιτικής είναι να συμβάλλει στην επίτευξη ταξικής ειρήνης προκειμένου να επιτευχθεί η συγκρότηση του γερμανικού κεντρικού εθνικού κράτους. Ο όρος κοινωνική πολιτική χρησιμοποιείται για πρώτη φορά. (Στασινοπούλου Ο. 2003)

Η εμπειρία του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου και η ανοικοδόμηση που ακολούθησε ήταν καταλυτικές για την πορεία του κράτους πρόνοιας. Στη διάρκεια του ο ανώτερος διοικητικός Beveridge ανέλαβε την ένταξη των αποσπασματικών ρυθμίσεων σε ένα σύστημα κοινωνικής προστασίας και διαμόρφωση ενός προγράμματος για την βοήθεια του πληθυσμού της Αγγλίας στην διάρκεια του πολέμου. Τελικά το σύστημα Beveridge εφαρμόστηκε μετά τον πόλεμο.

Μαζί με την Κεϋνσιανή οικονομική πολιτική και την σχέση κράτους-οικονομίας, αποτέλεσε έναν από τους δύο πυλώνες επάνω στους οποίους στηρίχθηκε το μεταπολεμικό διευρυμένο κράτος πρόνοιας.(Gough, 2008) Ο άλλος ήταν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης που καθιέρωσε ο Bismark.

Η περίοδος αυτή ανέδειξε το θεσμικό/αναδιανεμητικό πρότυπο, με θεμελίωση των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής σε μία διευρυμένη βάση κοινωνικών δικαιωμάτων, στη βάση της ιδιότητας του πολίτη και με καθολική κάλυψη.

Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1960, οπότε αρχίζει να γίνεται αισθητή η κρίση του καπιταλισμού και οι δυσκολίες λειτουργίας των αναδιανεμητικών πολιτικών, το κράτος πρόνοιας ως στόχος και ως εφαρμογή επεκτείνεται σε όλες τις Δυτικές και βόρειες ευρωπαϊκές χώρες αλλά και σε ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλία. Είναι η «χρυσή εποχή» του.

Την ευφορία της μεταπολεμικής περιόδου διαδέχεται η αμφισβήτηση καθώς εκδηλώνεται η νέα κρίση του καπιταλιστικού συστήματος με οικονομικές, κοινωνικές και ηθικές διαστάσεις. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, μέχρι την δεκαετία του 1990 κυριάρχησε η συζήτηση για την «κρίση του κράτους πρόνοιας». Η κύρια επίθεση ήλθε από τις παρατάξεις των Νεοφιλελεύθερων,

οι οποίοι θεωρούσαν ότι το κράτος πρόνοιας κατασπατάλησε πόρους, χωρίς να κλείσει η ψαλίδα της ανισότητας και δημιούργησε παθητικούς και εξαρτημένους πολίτες. Συνέβαλε έτσι στην οικονομική και ηθική κρίση και στην καθυστέρηση της ανάπτυξης.

Συνεπώς, η κρίση που εκδηλώθηκε με την μη-επίτευξη των στόχων και την αυξανόμενη οικονομική δυσπραγία του, δεν αφορούσε μόνο το ίδιο, αλλά όλη την κοινωνία. Ο κύριος τρόπος αντιμετώπισης αυτής της κατάστασης ήταν η υποχώρησή του και η ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών. Η λειτουργία του έπρεπε να περιοριστεί μόνο στους ιδιαίτερα ευπαθείς πληθυσμούς, για λόγους κοινωνικής ειρήνης και συνοχής.

Στην συζήτηση περί κρίσης του κράτους πρόνοιας ήλθε να προστεθεί η κριτική από την πλευρά των κοινωνικών κινημάτων, που όπως αναφέραμε πιο πάνω κατήγγειλαν τον ρόλο της κοινωνικής πολιτικής στην εδραίωση και αναπαραγωγή των ανισοτήτων κατά φύλο, ράτσα, εθνική προέλευση και σεξουαλική προτίμηση και ζητούσαν την διεύρυνση των ήδη υπαρχόντων δικαιωμάτων.

Είναι η εποχή των αναδιαρθρώσεων και της υιοθέτησης ενός νέου πλουραλισμού ως εργαλείου υπέρβασης των δυσκολιών και των αντιφάσεων του κράτους πρόνοιας, η οποία σηματοδοτεί συγχρόνως μία νέα σχέση μεταξύ κράτους πρόνοιας, αγοράς, οικογένειας και κοινωνίας πολιτών. (Gough, 2008)

Βάσει των Ευρωπαϊκών Συνθηκών τα κοινωνικά θέματα αντιμετωπίζονται οριακά και συνδέονται με τις ανάγκες της οικονομικής ενοποίησης. Οι αρχές κοινωνικής πολιτικής που εμπεριέχονται σ' αυτά τα κείμενα είναι συμπληρωματικές των βασικών οικονομικών στόχων.

Στο προοίμιο της ιδρυτικής Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ρώμη, 1957), μεταξύ άλλων, διατυπώνεται ότι σκοπός της Κοινότητας είναι «η σταθερή βελτίωση των όρων διαβίωσης και απασχόλησης των λαών». Οι κοινωνικές διατάξεις που περιέχονται στη Συνθήκη αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία και εγκατάσταση των εργαζομένων, την κοινωνική κάλυψη των διακινούμενων εργατών και την ισότητα μεταχείρισης των αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Με τα άρθρα 123 και 126 καθορίζεται η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και στο άρθρο 128 διατυπώνεται η ανάγκη εφαρμογής κοινής πολιτικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Οι διατάξεις που αφορούν τα κοινωνικά θέματα παραπέμπουν στη συνεργασία των κρατών μελών και περιορίζουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε μελέτες και γνωμοδοτήσεις. Σ' αυτή τη Συνθήκη περιλαμβάνονται μόνο εκείνες οι κοινωνικοπολιτικές ρυθμίσεις και διατάξεις που κρίθηκαν αναγκαίες και απαραίτητες για την ομαλή λειτουργία της αγοράς και της οικονομίας και εξυπηρετούν κυρίως νομιμοποιητικούς στόχους.

Την περίοδο 1969-1985, παρά τη θεωρητική αναγνώριση της σημασίας της Κοινωνικής Πολιτικής στη Συνδιάσκεψη Κορυφής της Χάγης (1969) και του Παρισιού (1972), αυτή δεν απέκτησε την «ισοτιμία» της έναντι της οικονομικής πολιτικής. Η οικονομική κρίση, η αύξηση της ανεργίας, η διεύρυνση της Κοινότητας, η έλλειψη συναίνεσης και η δυσκολία επίτευξης ομοφωνίας συνέβαλαν σ' αυτό. (Σακελλαρόπουλος, 1993) Ήταν φανερή η απουσία συγκροτημένης αντίληψης για την ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική και η έλλειψη πολιτικής βούλησης για την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών στα κοινωνικά θέματα.

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη υπεγράφη το 1986 και στο άρθρο ΠΟΑ ορίζει ως πολιτικό στόχο της Κοινότητας «την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής αλληλεγγύης, με σκοπό να προωθηθεί μια αρμονική ανάπτυξη της Κοινότητας ως όλου». Προτεραιότητα όμως, εξακολουθεί να είναι η υλοποίηση της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς.

Με το άρθρο 118α καθιερώνεται η αρχή της ειδικής πλειοψηφίας σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, με στόχο τη βελτίωση του «περιβάλλοντος εργασίας». Με το άρθρο 118β ανατίθεται στην Επιτροπή η προώθηση σε κοινοτικό επίπεδο της ανάπτυξης του διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, ο οποίος μπορεί να καταλήξει και σε συμβατικές σχέσεις.

Με την ΕΕΠ διευρύνονται οι κοινοτικές αρμοδιότητες και αναβαθμίζεται ο ρόλος των κοινωνικών οργάνων, συγκεκριμενοποιούνται γενικόλογες και αόριστες κοινωνικές διατάξεις, πέρα όμως από αυτά, ο ρόλος της Κοινότητας στα κοινωνικά ζητήματα παραμένει επικουρικός. Το 1989 ψηφίστηκε, με αποχή της Μ. Βρετανίας, ο «Κοινοτικός Χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων».

Το αίτημα για την ψήφιση του «Κοινωνικού Χάρτη» διατυπώθηκε πρωτίστως από τα Ευρωπαϊκά Συνδικάτα. Ο Χάρτης αναφέρεται σε 12 για τους εργαζόμενους θέματα - δικαιώματα. Το περιεχόμενο του Χάρτη δεν είχε δεσμευτικό χαρακτήρα, αλλά διακηρυκτικό. Τα περισσότερα δικαιώματα που αναφέρονται αποτελούσαν, ήδη, εθνικό δίκαιο των κρατών - μελών. Ο Χάρτης δεν συνοδεύτηκε από κάποιο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των στόχων του, ενώ ρυθμίζει θέματα που αφορούν αποκλειστικά τους εργαζόμενους και όχι όλους τους πολίτες της Κοινότητας.

Πέρα όμως από αυτά, είναι η πρώτη φορά που υπάρχει κωδικοποίηση των κοινωνικών δικαιωμάτων σε κοινοτικό κείμενο και προσδιορίζεται η έννοια του κοινωνικού χώρου. Κατά τη Συνδιάσκεψη του Maastricht (1992) υπεγράφη η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με αυτήν επιδιώκεται, πέρα από την οικονομική, μια στενότερη πολιτική και πολιτιστική ένωση μεταξύ των κρατών μελών.

Ως κύριος στόχος προσδιορίζεται η οικονομική και νομισματική ενοποίηση. Οι κοινωνικές και πολιτικές παρεμβάσεις διατυπώθηκαν σε ένα κείμενο που συνόδευε τη Συνθήκη, το Κοινωνικό Πρωτόκολλο.

Στους στόχους της Κοινότητας, έτσι όπως αναφέρονται στο άρθρο 3, γίνεται λόγος για συμβολή της στην επίτευξη μιας κοινής πολιτικής περιβάλλοντος, στην παιδεία και κατάρτιση, στην ανάπτυξη του πολιτισμού των κρατών μελών και στην προστασία των καταναλωτών. Με την τροπολογία του άρθρου 118α παρ. 2 επεκτείνεται η αρχή της ειδικής πλειοψηφίας στα θέματα ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων, ισότητας ανδρών και γυναικών σχετικά με τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και επαγγελματικής ένταξης ατόμων που αποκλείονται από την αγορά εργασίας.

Σύμφωνα με το Κοινωνικό Πρωτόκολλο και αναφορικά με τον κοινωνικό διάλογο, η Επιτροπή θα πρέπει να πληροφορεί και να διαβουλεύεται τους κοινωνικούς εταίρους, οι οποίοι μπορούν να ζητήσουν από κοινού την εφαρμογή κοινοτικών οδηγιών σε εθνικό επίπεδο (με συμφωνία κράτους μέλους), ενώ αναγνωρίζονται και οι ευρωπαϊκές συλλογικές συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ των εταίρων.

Ακόμη, με βάση αυτή τη Συνθήκη, αναπτύχθηκαν δράσεις σε σημαντικούς τομείς όπως ο κοινωνικός αποκλεισμός, οι μειονεκτούντες, η φτώχεια, οι μετανάστες. Σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο μπορεί να επισημανθεί ότι οι κοινωνικές δράσεις της Κοινότητας έχουν χαρακτήρα αποσπασματικό και δεν συγκροτούν μια ενιαία κοινωνική στρατηγική. Ως βασική αρχή παρέμβασης στα κοινωνικά ζητήματα παραμένει η αρχή της επικουρικότητας και η εθνική προτεραιότητα.

Οι κοινωνικές πρωτοβουλίες έχουν διορθωτικό ή νομιμοποιητικό χαρακτήρα και η κοινωνική πολιτική αναπτύσσεται ως παρεπόμενο της ΟΝΕ. Επίσης, παρατηρείται ένας μονόπλευρος προσανατολισμός σε θέματα που αφορούν την λειτουργία της αγοράς εργασίας και τα απορρέοντα αυτής. Στις μέρες μας, οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η επίτευξη της σύγκλισης των οικονομιών των κρατών μελών και η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της Ένωσης.

Για την επίτευξη όμως, στην πράξη και στην ουσία, της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να υπάρξει δραστηριοποίηση και ως προς την ανύψωση της κοινωνικής διάστασης του ευρωπαϊκού χώρου. Σήμερα, ως προς τη δράση της Κοινότητας στον κοινωνικό τομέα, δίνεται έμφαση στην καταπολέμηση της μαζικής ανεργίας, στην καθιέρωση ίσως ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες, στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Επίσης, παρατηρείται ενίσχυση των κοινοτικών πρωτοβουλιών και αύξηση του ενδιαφέροντος για ευρύτερους τομείς της Κοινωνικής Πολιτικής, όπως για θέματα περιβάλλοντος και πολιτισμού. Τα Ευρωπαϊκά Συνδικάτα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι σοσιαλιστικές κυβερνήσεις, τουλάχιστον στις θεωρητικές τοποθετήσεις τους, τονίζουν την ανάγκη διεύρυνσης των αρμοδιοτήτων και ενίσχυσης του ρόλου των κοινοτικών οργάνων στα θέματα της κοινωνικής πολιτικής, καθώς και της αύξησης των πόρων που προορίζονται για την ανάπτυξη του κοινωνικού χώρου.

Με δεδομένα όμως τη βασική τοποθέτηση ότι στα θέματα κοινωνικής πολιτικής εφαρμόζεται αυστηρά η αρχή της επικουρίας και ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόσουν μια αυστηρή δημοσιονομική πολιτική, ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χώρος δεν φαίνεται να αποτελεί προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.4 Κοινωνικά Θέματα – Τομείς Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αναπτύσσει δράσεις για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων κοινωνικών προβλημάτων. Τα κοινωνικά θέματα στα οποία η Κοινότητα παρεμβαίνει για να συμπληρώσει τα κενά των εθνικών πολιτικών και για να καλύψει μέρος των αναγκών των ευρωπαίων πολιτών είναι η καταπολέμηση της ανεργίας. Το πρόβλημα της ανεργίας απασχολεί την Κοινότητα από την δεκαετία του 1970. Βάσει των ερευνών και των στατιστικών στοιχείων, το πρόβλημα της ανεργίας επιτείνεται με τις περιφερειακές ανισότητες και με τις ανισότητες μεταξύ διάφορων δημογραφικών και κοινωνικών ομάδων.

Έτσι, από την ανεργία πλήττονται ιδιαίτερα οι νέοι, οι γυναίκες, και οι χώρες του Νότου, όπως επίσης και τα μειονεκτούντα άτομα, οι μονογονεϊκές οικογένειες, διάφορες εθνικές μειονότητες και οι μετανάστες.

Το 1974 εφαρμόστηκε το πρώτο Πρόγραμμα Δράσης υπέρ των ανέργων, με σημαντικό στοιχείο την απόφαση για συντονισμό των ενεργειών των εθνικών υπηρεσιών απασχόλησης. Στα πλαίσια της καταπολέμησης της ανεργίας οι τομείς πληροφοριών, έρευνας της αγοράς εργασίας, βελτίωση των στατιστικών μεθόδων, συνεχώς βελτιώνονται. Το 1968 εφαρμόστηκε σύστημα ανταλλαγών προσφορών και αιτήσεων εργασίας σε κοινοτικό επίπεδο (SEDOC), το 1982 λειτούργησε το σύστημα «Αμοιβαίας Πληροφόρησης για τις Πολιτικές Απασχόλησης» (MISER), το 1989 ετέθη σε λειτουργία το πληροφοριακό δίκτυο «Δίκτυο Συντονιστών της Απασχόλησης» (NEC).

Το 1982 το Συμβούλιο, μετά από προτάσεις της Επιτροπής, άρχισε να εκδίδει ψηφίσματα για την απασχόληση και την ανεργία. Μία σειρά προγραμμάτων δράσης αφορούν 1 ΕΕΤΑΑ, Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα 1995, σελ. 130-142 27 αυτούς τους τομείς, όπως το LEDA, το SPEC, ERGO, καθώς και κοινοτικές πρωτοβουλίες, όπως η EUROFORM, η NOW κ.α.. Η ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου. Η πρωτοβουλία για την έναρξη του κοινωνικού διαλόγου σε κοινοτικό επίπεδο ανήκει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η πρώτη συνάντηση των κοινωνικών εταίρων έλαβε χώρα το 1985.

Μετείχαν εκπρόσωποι της Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (CEC), του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοσίων Επιχειρήσεων (CCEP) και της Ένωσης Συνομοσπονδιών Βιομηχανικών και Εργοδοτών της Ευρώπης (UNICE). Κατά την εξέλιξη του διαλόγου, συγκροτήθηκαν ομάδες εργασίας με ισότιμη εκπροσώπηση όλων των πλευρών.

Οι αποφάσεις των ομάδων εργασίας καταγράφονται υπό μορφή «Κοινών Γνωμών» και δεν συνεπάγονται υποχρεώσεις για τους κοινωνικούς εταίρους. Ένα άλλο όργανο κοινωνικού διαλόγου, το οποίο προβλέπονται και από τη Συνθήκη της ΕΟΚ, είναι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι εργοδοτών, εργατών, γεωργών, επαγγελματιών, καταναλωτών και άλλων ομάδων συμφερόντων.

Οι αρμοδιότητες της είναι συμβουλευτικές και έχει τη δυνατότητα παρέμβασης με «Γνωμοδοτήσεις». Η ισότητα μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. Το θέμα της ισότητας ανδρών και γυναικών αναφέρεται και στην Συνθήκη της ΕΟΚ, στο άρθρο 119, απασχόλησε δηλαδή από πολύ νωρίς την Κοινότητα, όμως η υλοποίηση των επιταγών του άρθρου άρχισε το 1975 με την έκδοση μιας σειράς Οδηγών και Συστάσεων. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, από το 1977, χρηματοδοτεί προγράμματα εκπαίδευσης γυναικών. Η Κοινότητα, παράλληλα προς το νομοθετικό της έργο, εφαρμόζει ειδικά προγράμματα για την προώθηση της ισότητας στην πράξη και την αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων των μελών της κοινωνίας.

Στα πλαίσια ενός τέτοιου 28 προγράμματος ιδρύθηκε και μια ειδική Επιτροπή για την Ισότητα, η οποία λειτουργεί ως συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η προστασία των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Η κοινωνική και οικονομική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες θεωρείται ένα σημαντικό ζήτημα της κοινωνικής πολιτικής της Κοινότητας. Το πρώτο Πρόγραμμα Δράσης για την κοινωνική και οικονομική ένταξη των μειονεκτούντων θεσπίστηκε από το Συμβούλιο το 1981. Στα πλαίσια αυτού ιδρύθηκε μια τράπεζα και ένα δίκτυο πληροφοριών για τα προβλήματα αυτών των ατόμων.

Επίσης, με μια σειρά προγραμμάτων, όπως το HELIOS, και άλλων δράσεων, γίνεται προσπάθεια για την εντατικοποίηση των ενεργειών σε τοπικό, εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, καθώς και για την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών καινοτόμα μέτρα ένταξης.

Η καταπολέμηση της φτώχειας. Το σοβαρότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα Κράτη της Κοινότητας, από τα μέσα της δεκαετίας του 1970, είναι οι δυσμενείς εξελίξεις στην αγορά εργασίας, οι οποίες οδήγησαν στο φαινόμενο της μαζικής μακροχρόνιας ανεργίας και στην επανεμφάνιση της φτώχειας, με νέα μορφή. Η ανεργία δεν είναι ο μόνος λόγος για την επανεμφάνιση της φτώχειας, μεγάλο ρόλο έπαιξαν κοινωνικές μεταβολές, ιδίως στη δομή και στις εσωτερικές σχέσεις της οικογένειας.

Η φτώχεια σήμερα παρουσιάζει μεγάλη κοινωνική, επαγγελματική και γεωγραφική διασπορά και είναι αιτία κοινωνικού αποκλεισμού. Η Κοινότητα μετά από μελέτη, έρευνες και καθορισμό ποσοτικών κριτηρίων για τον προσδιορισμό του ορίου της φτώχειας, το 1975 έθεσε σε εφαρμογή το πρώτο «Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για την Καταπολέμηση της Φτώχειας».

Βάσει αυτού πραγματοποιήθηκαν διεθνείς μελέτες και εφαρμόστηκαν 50 τοπικά πιλοτικά προγράμματα, με κύριο στόχο την έρευνα όλων των διαστάσεων του φαινομένου. Το 1985 εφαρμόστηκε το Δεύτερο Πρόγραμμα 00 Καταπολέμησης της Φτώχειας, το οποίο αποσκοπούσε στη μελέτη των μηχανισμών που οδηγούν στη φτώχεια και στην ανάπτυξη στρατηγικών για την αντιμετώπισή της.

Μετά την εφαρμογή του Δεύτερου Προγράμματος και παρά τα θετικά του αποτελέσματα, διαπιστώθηκε ότι στα περισσότερα κράτη μέλη ο αριθμός των φτωχών συνέχισε να αυξάνεται, ενώ επιδεινώνονταν φαινόμενα ρατσισμού και περιθωριοποίησης αυτών. Έτσι, διαμορφώθηκε το τρίτο «Μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα κοινοτικής δράσης για την οικονομική και κοινωνική ένταξη των λιγότερο ευνοημένων ομάδων», με ανεπίσημο τίτλο «Φτώχεια 3» .

Οι βασικές αρχές του προγράμματος είναι: η πολυδιάστατη κατανόηση της φτώχειας, που συνεπάγεται και πολυδιάστατη συνεκτική δράση για την αντιμετώπιση της ,η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ των φορέων που το εφαρμόζουν , η προώθηση της συμμετοχής των ίδιων των ατόμων, στα οποία αναφέρεται και η αξιολόγηση όλων των δράσεων που αναπτύσσονται στα πλαίσια του.

Οι δράσεις τους «Φτώχεια 3» αφορούν, κυρίως την επίλυση προβλημάτων και την ικανοποίηση αναγκών των πλέον ευάλωτων και μειονεκτούντων ατόμων που ζουν κάτω από το ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης και εκείνων που απειλούνται σοβαρά από φτώχεια, γιατί ζουν σε ζώνες βιομηχανικής παρακμής την ανάπτυξη και εφαρμογή πρότυπων μεθόδων παρέμβασης, οι οποίες αφορούν κυρίως ομάδες - στόχους μελέτες για τους μηχανισμούς περιθωριοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού.

Εκείνο το στοιχείο που διαφοροποιεί το «Φτώχεια 3» από τα προηγούμενα προγράμματα, είναι το ότι προχωρεί σε περισσότερο φιλόδοξους στόχους, επιδιώκοντας μία «επιλεκτική ανάπτυξη». Τα παραπάνω κοινωνικά θέματα δεν είναι τα μόνα για τα οποία η Ε.Ε. ενδιαφέρεται και αναπτύσσει δράσεις. Και για άλλα πεδία της Κοινωνικής Πολιτικής, όπως ποιότητα περιβάλλοντος, εκπαίδευση κ.α., έχουν οργανωθεί προγράμματα και δραστηριότητες, όμως για τα προαναφερόμενα υπάρχει εντονότερο ενδιαφέρον και παρατηρείται μία προσπάθεια για σφαιρική παρέμβαση.

1.4.1 Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο⁶

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, επιχειρεί την εφαρμογή μιας σειράς και δράσεων, υποδεικνύοντας εναλλακτικές λύσεις ή προσπαθώντας να βελτιώσει καταστάσεις που σχετίζονται με συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα. Αυτές οι κοινωνικές παρεμβάσεις έχουν πιλοτικό χαρακτήρα και στοχεύουν στην κάλυψη της αναποτελεσματικότητας των εθνικών κοινωνικών πολιτικών.

Στη διάθεση πόρων για την εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων, σημαντική είναι η συμβολή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ).¹ Η λειτουργία του προβλέπεται από τη Συνθήκη της Ρώμης, λειτουργεί από το 1960 και η διαχείριση των πόρων του έχει ανατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η αποστολή του ήταν διπλή: η χορήγηση ενισχύσεων και κάλυψη του 50% των δαπανών που στοχεύουν στην επαγγελματική επανεκπαίδευση και επανένταξη ανέργων και η χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων σε εργαζομένους των οποίων η απασχόληση έχει μειωθεί ή έχει ανασταλεί προσωρινώς εξαιτίας μεταβολών στην επιχείρησή τους.

Μετά από μία σειρά μεταρρυθμίσεων, το ΕΚΤ παρεμβαίνει σε περιπτώσεις που η οικονομική πολιτική της Κοινότητας έχει αρνητικές επιπτώσεις, στην απασχόληση γυναικών, των νέων κάτω των 25 ετών, και για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Συμμετέχει στη χρηματοδότηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, απασχόλησης και δημιουργίας επιχειρηματικών δραστηριοτήτων για αυτοαπασχολούμενους και παρεμβαίνει για την προώθηση της σταθερότητας της απασχόλησης σε περιοχές αγροτικές, με καθυστέρηση στην ανάπτυξη και σε περιοχές που πλήττονται από βιομηχανική παρακμή.

Ακόμη, παρεμβαίνει ενισχύοντας συνοδευτικές δράσεις άλλων προγραμμάτων (π.χ. μελέτες) και διαθέτει πόρους για ενέργειες που εκπαιδεύουν σε υψηλές τεχνολογίες.

⁶<http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=el>

1.4.2 Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες του Κοινωνικού Τομέα

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες είναι ένα από τα εργαλεία καταπολέμησης της ανεργίας και προώθησης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής του Ευρωπαϊκού χώρου. Λειτουργούν συμπληρωματικά προς τα «Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης».

Χαρακτηριστικά τους είναι η πολυδιάστατη παρέμβαση στους τομείς που αναφέρονται, η διακρατική συνεργασία για το σχεδιάσμά και την εφαρμογή τους, η πολυταμειακή χρηματοδότησή τους από τα αδιανέμητα ποσά των διαρθρωτικών Ταμείων και η εταιρική των φορέων που τις υλοποιούν, σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο. Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες του κοινωνικού τομέα NOW, HORIZON, EUROFORM, επιδιώκουν τη βελτίωση των συστημάτων κατάρτισης, την καταπολέμηση της ανεργίας και την προώθηση της απασχόλησης. Εντάσσονται σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο προσπαθειών ενίσχυσης του κοινωνικού ιστού της Ε.Ε. και προβολής της κοινωνικής διάστασης της Εσωτερικής Αγοράς, μέσα από την επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία NOW στοχεύει στην προώθηση της ισότητας ευκαιριών στον τομέα της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης, ώστε οι γυναίκες να επωφεληθούν σε ισότιμη βάση με τους άνδρες από την οικονομική ανάπτυξη και την τεχνολογική εξέλιξη. Αυτό επιτυγχάνεται με προώθηση των επαγγελματικών προσόντων, με επανένταξη στην αγορά εργασίας και περιορισμό της προσωρινής απασχόλησης των γυναικών.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία HORIZON στοχεύει στην προώθηση της οικονομικής επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες και ορισμένων μειονεκτούντων ομάδων μέσω διεθνών δράσεων, με έμφαση στη βελτίωση της επαγγελματικής τους κατάρτισης.

Η Κοινωνική Πρωτοβουλία EUROFORM αναφέρεται στην ανάπτυξη νέων προσόντων, νέων δεξιοτήτων και νέων ευκαιριών απασχόλησης.

Οι δράσεις που αναπτύσσονται αφορούν άτομα με φυσικές ή νοητικές αναπηρίες και ομάδες ατόμων που υποφέρουν από ειδικές δυσκολίες και είτε έχουν προβλήματα οικονομικής, επαγγελματικής και κοινωνικής ένταξης, είτε πρέπει να προσαρμοσθούν απότομα σε νέες κοινωνικοοικονομικές καταστάσεις (π.χ. παλιννοστούντες)

1.4.3 Κοινοτικά Κοινωνικά προγράμματα

Συνοπτικά, τα σημαντικότερα κοινοτικά προγράμματα στον κοινωνικό τομέα, στα πλαίσια των οποίων μπορεί να συμμετάσχει και να δραστηριοποιηθεί η Τ.Α., είναι:

- LEDA: πρόγραμμα έρευνας και δράσης για την τοπική ανάπτυξη της απασχόλησης. Ξεκίνησε το 1986 και στοχεύει να βοηθήσει την Τ.Α. στην καταπολέμηση της ανεργίας και στην ανάπτυξη νέων δυνατοτήτων απασχόλησης με αξιοποίηση του τοπικού δυναμικού. Στα πλαίσια του παρέχονται συμβουλές και τεχνική βοήθεια και είναι συνοδευτικό άλλων προγραμμάτων που παρέχουν οικονομική ενίσχυση.
- ERGO: ξεκίνησε το 1988 με στόχο την ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών μεταξύ τοπικών, εθνικών και κοινοτικών εταίρων, για τον εντοπισμό και τη διάδοση ενεργειών για την καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας.
- SPEC: παρέχει τεχνική και οικονομική βοήθεια σε άτομα, επιχειρήσεις και περιφέρειες που προτίθενται να εφαρμόσουν καινοτόμα σχέδια για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
- ELISE: πρόγραμμα και δίκτυο συλλογής, επεξεργασίας και διάδοσης πληροφοριών για τις τοπικές πρωτοβουλίες ανάπτυξης και απασχόλησης.
- HELIOS: πρόγραμμα για τα μειονεκτούντα άτομα (Άτομα με ειδικές ανάγκες). Βάση αυτού δημιουργήθηκε τράπεζα και δίκτυο πληροφοριών για τα προβλήματα των μειονεκτούντων και συμπληρώθηκε με τη σύνταξη χρηστικών τεχνικών βοηθημάτων για άτομα με μειονεξίες.

Εκπονούνται σχέδια για την κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση, καθώς και για την αυτόνομη διαβίωσή τους και την ένταξη παιδιών με τέτοιου είδους προβλήματα στην κανονική εκπαίδευση.

1.4.4 Η σχέση κοινωνικής πολιτικής και τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο ρόλος του τοπικού κράτους στην άσκηση κοινωνικών πολιτικών αποτελεί σημαντικό κριτήριο διαμόρφωσης του κοινωνικού κράτους. Αναφορικά με τη συγκρότηση του κοινωνικού κράτους και τη σχέση κεντρικού - τοπικού, πρέπει να τονισθεί ότι η ανάπτυξη του κράτους πρόνοιας στις αναπτυγμένες καπιταλιστικές κοινωνίες συμβαδίζει με την αναβάθμιση των τοπικών θεσμών, οι οποίοι αναλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών πολιτικών σε όλους τους τομείς.

Επίσης, ο ρόλος του τοπικού κράτους στην άσκηση κοινωνικών πολιτικών είναι ιδιαίτερα σημαντικός σε κοινωνίες με κατ' εξοχήν αναπτυγμένο κοινωνικό κράτος και σχετικά αποκεντρωμένες δομές (π.χ. Μ. Βρετανία, Σουηδία). Σε συστήματα κοινωνικής πολιτικής που χαρακτηρίζονται από το συγκεντρωτικό μοντέλο διοίκησης, τη σχετική υπανάπτυξη των δομών του κοινωνικού κράτους και τη συνύπαρξη μεταρρυθμιστικών πολιτικών με παραδοσιακές δομές, ο ρόλος του τοπικού κράτους είναι σχετικά υποβαθμισμένος.

Μετά την κρίση και την αναδιάρθρωση του οικονομικού συστήματος τη δεκαετία του 1970, η οποία οδήγησε στην κρίση και αναδίπλωση του κράτους πρόνοιας, παρουσιάστηκε και αναδιάρθρωση της σχέσης κεντρικού - τοπικού. Οι νέες συνθήκες της μείωσης των δαπανών του κράτους στους βασικούς τομείς της εκπαίδευσης, τη υγείας, της πρόνοιας, της στέγασης, της ασφάλισης, η υποβάθμιση και εγκατάλειψη του αξιακού πλαισίου κοινωνικών δικαιωμάτων, και η διαφοροποίηση του περιεχομένου των κοινωνικών λειτουργιών του κράτους, ευνόησαν την ανάδειξη του τοπικού, το οποίο θεωρήθηκε ως πεδίο διαμόρφωσης των προϋποθέσεων προσαρμογής και διεξόδου από την κρίση.

Οι προϋποθέσεις αυτές περιλαμβάνουν τον εντοπισμό προβλημάτων και τη διατύπωση αιτημάτων για την κάλυψη νέου τύπου αναγκών διαμέσου τοπικών πολιτικών κοινωνικού χαρακτήρα.

Η έμφαση στην τοπική ανάπτυξη συνδέθηκε τόσο με την κρίση του παλαιού μοντέλου, όσο και με την εμφάνιση νέων τρόπων ανάπτυξης, στους οποίους κυριαρχούν η «ευέλικτη εξειδίκευση», η ποιοτική παραγωγή, η μικρή κλίμακα και ο τοπικός χαρακτήρας. Με βάση την παρατήρηση της πραγματικότητας, έτσι όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά την περίοδο της κρίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι η ανασυγκρότηση της σχέσης κεντρικού - τοπικού ενσωματώνει ταυτόχρονα τόσο τάσεις αποκέντρωσης και αναβάθμισης τοπικών θεσμών, όσο και τάσεις αυξανόμενης συγκεντροποίησης.

Επίσης, οι τοπικοί θεσμοί προσανατολίζονται προς την τοπική ανάπτυξη μέσα από «τοπικές παραγωγικές πρωτοβουλίες», την «επιχειρηματική τοπική δραστηριότητα» και τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα. Όσον αφορά τα κοινωνικά προβλήματα, αυτά αντιμετωπίζονται με αποσπασματικό τρόπο σε τοπικό επίπεδο, ως «ιδιαίτερα» κάθε φορά.

Η άσκηση κοινωνικών πολιτικών από τοπικούς θεσμούς κατά τη διάρκεια του 1980, μέσα σε πλαίσια νεοφιλελεύθερων ιδεολογιών και πρακτικών, ενέτεινε τη διάσπαση εθνικών πλαισίων άσκησης κοινωνικών πολιτικών, γεγονός που έπληξε σοβαρά μεγάλες κοινωνικές ομάδες και περιοχές, ενώ άφησε ουσιαστικά αρρύθμιστα και άλυτα σημαντικά διαρθρωτικά κοινωνικά προβλήματα που εμφανίζονται με ιδιαίτερη οξύτητα, όπως τα προβλήματα της φτώχειας, η διαρθρωτική ανεργία, τα εργασιακά δικαιώματα. Σήμερα, όπως διαφαίνεται, η θέση της Τ.Α. στην αναδιάρθρωση του κοινωνικού κράτους είναι σημαντική, με κυρίαρχο σημείο αναφοράς τη διττή υπόσταση του θεσμικού της πυρήνα: η σύνδεση της με την κεντρική εξουσία και η σχέση της με την κοινωνική βάση, καθώς αποτελεί έκφραση των τοπικών κοινωνικών σχέσεων και πολιτισμικά προσδιοριζόμενων ιδιαιτεροτήτων.

Το αίτημα για επαναπροσδιορισμό των στοιχειωδών κοινωνικών λειτουργιών που θα πρέπει να εξασφαλίζουν οι νέοι πολιτικοί θεσμοί σε τοπικό, εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο, τίθεται επιτακτικά, έτσι ώστε η προσδοκώμενη από όλους ανάπτυξη να επιτευχθεί στη βάση ενός νέου πλαισίου κοινωνικών δικαιωμάτων. Στην κατεύθυνση αυτή, φαίνεται ότι καθοριστικός πρέπει να είναι ο αναβαθμισμένος ρόλος των τοπικών θεσμών, μέσα σε ένα ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο κοινωνικών δικαιωμάτων.

1.4.5 Ο σύγχρονος ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα κοινωνικής πολιτικής

Οι διαφοροποιήσεις ανάμεσα σε διάφορες χώρες στην ανάπτυξη συστημάτων κοινωνικής πολιτικής, σε σχέση με το ρόλο του τοπικού κράτους, εκφράζουν το βαθμό και το επίπεδο ανάπτυξης της κάθε κοινωνίας, τις ιστορικές ιδιαιτερότητες και τις χωρικές διαφοροποιήσεις του κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας. (Λαδιάς Χ. , 2014)

Σήμερα στις νέες συνθήκες συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης, το τοπικό κράτος υφίστανται σοβαρές αναδιατάξεις, κυρίως όσον αφορά την μετατόπιση του περιεχομένου των δραστηριοτήτων και του ρόλου του, που έγκειται στην υποβάθμιση των αναδιανεμητικών λειτουργιών και στην επικράτηση της λογικής της τοπικής ανάπτυξης, της επιχειρηματικής δράσης και του ανταγωνισμού.

Σε επίπεδο θεωρητικού προβληματισμού, μετά το ξεπέραςμα της έντονης αντιπαράθεσης των διαφόρων θεωρητικών ρευμάτων για τον ρόλο των τοπικών θεσμών στην άσκηση πολιτικών, οι σύγχρονες τάσεις όπως διαμορφώθηκαν μέσα από την εμπειρία της πολιτικής πράξης και διατυπώθηκαν σε επίπεδο θεωρητικών θέσεων συνηγορούν στα εξής: Πρώτον, το κέντρο βάρους κοινωνικής πολιτικής, μετατοπίζεται από τη σφαίρα μιας κύριας κρατικής ευθύνης και μέριμνας, στην αποκέντρωσή της προς το τοπικό επίπεδο.

Δεύτερον, με την διαμόρφωση ενός νέου μοντέλου προνοιακού πλουραλισμού, με αναζήτηση νέων μορφών διαπλοκής και συνύπαρξης κρατικού, ιδιωτικού και προσωπικού χώρου, διευκολύνεται και προωθείται η εμπλοκή πολλαπλών συντελεστών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών στο τοπικό επίπεδο (Τ.Α., τοπικοί εθελοντικοί φορείς, οικογένεια).

Με την αύξηση των οικονομικών και κοινωνικών αναγκών και μέσα στα πλαίσια όχι μόνον των εθνικών, αλλά και των ευρωπαϊκών πολιτικών, η Τοπική Αυτοδιοίκηση καλείται να διαδραματίσει ένα ρόλο μεγαλύτερης ευθύνης και πρωτοβουλίας.

Είναι επιφορτισμένη με την ευθύνη δημιουργίας ενός κατάλληλου τοπικού πλαισίου, όχι μόνο για την άνετη διαβίωση των πολιτών, αλλά πολύ περισσότερο για την καθιέρωση μιας κοινωνικής ζωής, η οποία αποτελεί το υπόβαθρο και την υποδομή για τη θεμελίωση της ιδέας της ανάπτυξης. Η Τ.Α. ευρισκόμενη κοντά στα κοινωνικά προβλήματα, έχοντας τις δυνατότητες προσέγγισης του ανθρώπινου παράγοντα και ποιοτικής αναβάθμισης των κοινωνικών υπηρεσιών, πρέπει να διαμορφώσει το πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο, πάνω στο οποίο θα θεμελιώνεται οποιαδήποτε προσπάθεια ανύψωσης του επιπέδου διαβίωσης των κατοίκων μίας περιοχής.

Χρησιμοποιώντας τους δυναμικούς τοπικούς ανθρώπινους πυρήνες, κατανοώντας τα τοπικά κοινωνικά προβλήματα, θέτοντας συγκεκριμένους στόχους κοινωνικής βελτίωσης και ενσωματώνοντας τα άτομα και τις ομάδες στο σχεδίασμά, την οργάνωση και την υλοποίηση προγραμμάτων και άλλων δραστηριοτήτων, μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά και αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων και την κάλυψη κοινωνικών αναγκών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι παρά τις διαφαινόμενες τάσεις για ενδυνάμωση του ρόλου της Τ.Α. στα θέματα κοινωνικής πολιτικής, ιδιαίτερα μετά την κρίση και την αδυναμία των κυβερνήσεων να καλύψουν αποτελεσματικά τις κοινωνικές ανάγκες, η ανάπτυξη κοινωνικών πολιτικών από την Τ.Α. προσκρούει σε αδυναμίες των τοπικών κοινωνιών και είναι ιδιαίτερη δύσκολη σε περιοχές με χαμηλό οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Σε αυτές τις περιοχές όμως υπάρχουν και οι μεγαλύτερες ανάγκες, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται έντονες ανισότητες' όπως στην Ελλάδα, στην περιοχή της Θράκης.

Επομένως, ένα σημαντικό θέμα, σχετικά με την ανάπτυξη κοινωνικών πολιτικών από την Τ.Α. είναι και η ένταξη του τοπικού προγραμματισμού, σχεδιασμένου και καταρτισμένου από τους ΟΤΑ, στο ευρύτερο πλαίσιο του περιφερειακού προγραμματισμού, όχι μόνο από πλευράς κοινωνικής πολιτικής, αλλά και γενικότερης ανάπτυξης.

Η Τ.Α. πρέπει να μετέχει στο σχεδίασμό προγραμμάτων σε περιφερειακά, εθνικά και ευρωπαϊκά πλαίσια, ενώ παράλληλα πρέπει να ορισθούν κριτήρια αξιολόγησης των τοπικών αναγκών σε σχέση με ευρύτερα προγράμματα, με στόχο την ισομερή ανάπτυξη των περιοχών.

Ελλάδα και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Στην Ελλάδα, η ανάπτυξη των κρατικών πολιτικών συμβαδίζει με τον υψηλό συγκεντρωτισμό του διοικητικού συστήματος, τον αυταρχικό έλεγχο και την εποπτεία των τοπικών θεσμών και με την ανάπτυξη συστημάτων πελατειακών σχέσεων μέσω των κομματικών μηχανισμών και της δημόσιας εργοδοσίας.

Στο πλαίσιο αυτής της συγκεντρωτικής δομής, η ανάπτυξη των κοινωνικών πολιτικών καθορίζεται σχεδόν αποκλειστικά από το κεντρικό κράτος. Η αποκεντρωμένη διοίκηση και η Τ.Α. έχουν ελάχιστες ουσιαστικές αρμοδιότητες και πόρους και περιορίζονται σε εντολοδόχους των επιλογών της κεντρικής διοίκησης. Ορισμένα προβλήματα που τίθενται σε τοπικό επίπεδο ρυθμίζονται συνήθως με τη μεσολάβηση του τοπικού βουλευτή και με αυτό τον τρόπο αναπαράγεται το εκτεταμένο πλέγμα σχέσεων εκλογικής πελατείας.

Μετά τη δεκαετία του 1980, με την ενίσχυση της διοικητικής και πολιτικής εξουσίας σε επίπεδο νομού και με τη δημιουργία ενός νέου πλέγματος θεσμών συμμετοχής στις διαδικασίες τοπικών ρυθμίσεων, γίνεται προσπάθεια δημιουργίας ενός νέου πεδίου άσκησης πολιτικών και διαμεσολάβησης αντιμαχόμενων κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, στο οποίο συνυπάρχουν παραδοσιακές δομές και εκσυγχρονιστικά στοιχεία. Διαπιστώνεται μία σχετική διεύρυνση των αρμοδιοτήτων και του ρόλου της Τ.Α. σε ορισμένα πεδία κοινωνικής πολιτικής, όπως στην εκπαίδευση και την πρόνοια. (Χλέπας Ν. , 2015)

Οι ρυθμίσεις αυτές που αφορούν την Τ.Α. χαρακτηρίζονται από διαπλεκόμενους αναπτυξιακούς, κοινωνικούς, πολιτικούς και νομιμοποιητικούς στόχους.

Ο πρόσφατος νόμος 2646/98 για την ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας, αλλάζει τις έως τώρα θεσμικές δυνατότητες της Τ.Α για άσκηση κοινωνικής φροντίδας. Μέχρι τη ψήφιση αυτού του νόμου, τα βασικά νομοθετήματα και οι ρυθμίσεις που σχετίζονταν με την παρέμβαση την Τ.Α στην κοινωνική πολιτική ήταν περιοριστικά για την πραγμάτωση της οποίας κοινωνικής δράσης, κυρίως γιατί οι δαπάνες επιβάρυναν αποκλειστικά τους ΟΤΑ

Οι αρμοδιότητες κοινωνικού χαρακτήρα της Τ.Α. προβλέπονταν σε διατάξεις διαφόρων νόμων και στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα. Σε αυτή την εργασία κρίνεται σκόπιμο να μην αναφερθούν οι αποσπασματικές νομοθετικές ρυθμίσεις που έως τώρα προσδιόριζαν την κοινωνική πολιτική των ΟΤΑ, αλλά να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στις δυνατότητες και στις προοπτικές που δίνει στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ ο νέος νόμος 2646/98.

Ο νόμος 2646 της 20ης Οκτωβρίου 1998 ρυθμίζει θέματα για τη δημιουργία ενός ενιαίου ολοκληρωμένου και αποτελεσματικού δικτύου κοινωνικής φροντίδας. Για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών δραστηριοποιούνται: - ο δημόσιος τομέας, οι υπηρεσίες του οποίου αναδιοργανώνονται στη βάση της νέας συγκρότησης του κράτους και της Αυτοδιοίκησης. - ο μη κερδοσκοπικός ιδιωτικός τομέας - το εθελοντικό κίνημα και οι οργανώσεις μη κυβερνητικού χαρακτήρα.

Ειδικότερα, ρυθμίζονται θέματα όπως: ο προσδιορισμός των Εθνικών Προγραμμάτων Κοινωνικής Φροντίδας, ο προσδιορισμός του περιεχομένου και των επιπέδων οργάνωσης των Πρωτοβάθμιων, Δευτεροβάθμιων και Τριτοβάθμιων υπηρεσιών και των αρμοδιοτήτων τους σε κεντρικό, περιφερειακό, νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο η κατάρτιση Μητρώου Φορέων Ιδιωτικού Τομέα, η σύσταση Εθνικού Οργανισμού Κοινωνικής Φροντίδας, η σύσταση Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας, η ανάπτυξη και οργάνωση του εθελοντισμού και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων η σύσταση νέων υπηρεσιών, η οργάνωση της κατ' οίκον Κοινωνικής Φροντίδας, ο καθορισμός Ειδικών Προγραμμάτων και άλλα θέματα.

Σε ότι αφορά τους ΟΤΑ α' βαθμού, ο νόμος 2646/98 προβλέπει:

- οι ΟΤΑ παρέχουν υπηρεσίες πρωτοβάθμιας ανοιχτής κοινωνικής φροντίδας, οι οποίες αποσκοπούν στην πρόληψη των αναγκών και στον έγκαιρο εντοπισμό προβλημάτων κοινωνικοοικονομικού αποκλεισμού (αρ. 3 παρ.2) ΦΕΚ Νόμος 2646/98 «περί ανάπτυξης του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας», τεύχος Α', αρ. φύλλου 236, Αθήνα 20/10/1998 .
- μπορούν να συνεργάζονται με άλλους φορείς του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας και με φορείς παροχής υπηρεσιών Υγείας, για την ανάπτυξη δικτύων Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας (αρ.3 παρ. 3)
- οι ΟΤΑ συνεργάζονται για θέματα αρμοδιότητάς τους με τις υπηρεσίες πρόνοιας της Περιφέρειας και με το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας (αρ. 4 παρ. 5)
- μπορούν να παρέχουν επιχορηγήσεις σε ιδιωτικούς φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν αναγνωρισθεί ως ειδικοί πιστοποιούμενοι φορείς του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας (αρ. 5 παρ. 6)
- με Π.Δ. μπορούν να μεταβιβάζονται στους ΟΤΑ αρμοδιότητες και υπηρεσίες του Εθνικού Οργανισμού Κοινωνικής Φροντίδας που συστήνεται με το νόμο αυτό (αρ. 6 παρ. 9)
- οι βρεφικοί - παιδικοί σταθμοί, βρεφονηπιοκομεία και νηπιαγωγεία του ΠΙΚΠΑ και του (Κ.Β.) Η ΜΗΤΕΡΑ, καθώς και αντίστοιχα προγράμματα του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας, μεταφέρονται στην αρμοδιότητα οικείων ΟΤΑ (αρ. 7 παρ. 1 εδ. β)
- οι υπηρεσίες οικοτεχνίας του ΕΟΠ μεταβιβάζονται στους ΟΤΑ, ύστερα από απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου (αρ. 7 παρ. 1 εδ. γ)
- μετατάσσεται προσωπικό από το ΠΙΚΠΑ, το ΚΒ Η ΜΗΤΕΡΑ και τον ΕΟΠ στους ΟΤΑ για κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών, με μεταφορά πιστώσεων από

τον Εθνικό Οργανισμό Κοινωνικής Φροντίδας στους προϋπολογισμούς τους για κάλυψη των δαπανών (αρ. 7 παρ. 5)

- στο Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας που συστήνεται ως γνωμοδοτικό όργανο του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας, μετέχει και ένας εκπρόσωπος των ΟΤΑ (αρ. 8 παρ. 3 εδ. ζ).

- προβλέπεται η εγγραφή πιστώσεων στον προϋπολογισμό κάθε ΟΤΑ για τη λειτουργία φορέων κοινωνικής φροντίδας της αρμοδιότητάς τους (αρ. 11 παρ. 4)

- οι πόροι των φορέων που υπάγονται στους ΟΤΑ μπορεί να προέρχονται και από πιστώσεις και επιχορηγήσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (αρ. 11 παρ. 1)

- οι ΟΤΑ μπορούν να συστήσουν νέες υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, όπως ειδικά Κέντρα Αμεσης Κοινωνικής Φροντίδας, Κέντρα Εκπαίδευσης Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, και Κέντρα Στήριξης Αυτιστικών Ατόμων (αρ. 13 παρ. α,β,γ)

- μπορούν επίσης να παρέχουν κατ' οίκον κοινωνική βοήθεια (αρ. 14 παρ.1)

- οι ΟΤΑ μπορούν να χρηματοδοτηθούν από πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας για καινοτόμα προγράμματα που προτείνουν, μετά από γνωμοδότηση του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας (αρ. 15 παρ.3)

- μπορούν να συστήσουν Παραγωγικά Εργαστήρια για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες (αρ. 17 παρ. 2)

- οι βρεφονηπιακοί σταθμοί των Ιδρυμάτων Βρεφονηπιακών Σταθμών Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Λάρισας μεταβιβάζονται με το προσωπικό τους, στους οικείους ΟΤΑ με μεταφορά πιστώσεων στους προϋπολογισμούς τους για κάλυψη των δαπανών (αρ. 19 παρ. 1,2)

- το Κοινωνικό Κέντρο Οικογένειας και Νεότητας καταργείται και μέρος του προσωπικού του μετατάσσεται και σε ΟΤΑ με αντίστοιχη μεταφορά πιστώσεων (αρ. 19 παρ 3)

- οι ΟΤΑ έχουν τη δυνατότητα σύναψης συμβάσεων με ειδικούς πιστοποιημένους φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και τον Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό (αρ. 20 παρ. 1,3)

- οι ΟΤΑ μπορούν να ιδρύσουν και να λειτουργήσουν Μονάδες Χρόνιας Αιμοκάθαρσης, εάν στην περιοχή τους λειτουργεί όμοια μονάδα σε Νοσοκομείο και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου (αρ.31).

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, οι ΟΤΑ έχουν τη δυνατότητα να οργανώνουν τις υπηρεσίες που παρέχουν στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής τους, με τις ακόλουθες μορφές:

- με τη σύσταση Κοινωνικής Υπηρεσίας, με τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού Υπηρεσιών τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.1188/81 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

- Με τη σύσταση ενός αυτοτελούς νομικού προσώπου (Κέντρο παροχής κοινωνικών υπηρεσιών), το οποίο μπορεί να έχει τη μορφή ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, δηλαδή δημοτικής επιχείρησης ή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας (άρθρο 11 παρ. 3 ν.2072/92), μαζί με άλλα Νομικά Πρόσωπα αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας. Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της κάθε οργανωτικής δομής σχετίζονται με τη διαδικασία σύστασης, την ευελιξία κατά τη λειτουργία, τις χρηματοοικονομικές προϋποθέσεις.

- Με τη σύσταση Κοινωνικής Υπηρεσίας στον Οργανισμό Εσωτερικής Λειτουργίας των ΟΤΑ, υπάρχει μία περισσότερο οργανωμένη παρέμβαση, η οποία ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στις επιστημονικές προδιαγραφές σχεδιασμού και εφαρμογής προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής, ακολουθώντας τη διαδικασία διερεύνησης αναγκών, επιστημονικού σχεδιασμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της πορείας και των αποτελεσμάτων.

Το πρόβλημα εντοπίζεται στο ότι δεν προβλέπεται ειδική επιχορήγηση, αλλά τα έξοδα της υπηρεσίας καλύπτονται από τα γενικά έξοδα του Δήμου. Τα ΝΠΔΔ λειτουργούν με βάση τους κανόνες του Δημοσίου Λογιστικού. Μπορούν να επιχορηγηθούν από το Νομικό Πρόσωπο που τα έχει συστήσει, με νομικά κατοχυρωμένες διαδικασίες.

Αντιμετωπίζουν λειτουργικά προβλήματα, που οφείλονται στην έλλειψη ευελιξίας στις αναθέσεις, στις προμήθειες και στις προσλήψεις προσωπικού.

Οι Δημοτικές και Διαδημοτικές Επιχειρήσεις δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα ευελιξίας, δεν μπορούν όμως να επιχορηγηθούν από το Νομικό Πρόσωπο που τις έχει συστήσει, οπότε και πρέπει να βασιστούν σε ανταποδοτικές λειτουργίες. Αυτό όμως, δεν είναι εύκολο γιατί οι κοινωνικές υπηρεσίες, έστω και αν τιμολογηθούν, δεν προσφέρονται για απόκτηση εσόδων, αφού στοχεύουν στην κάλυψη αναγκών και στην αντιμετώπιση προβλημάτων κοινωνικών ομάδων που συνήθως βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.

Επίσης, για τη σύστασή τους πρέπει να εξευρεθούν περιουσιακά στοιχεία, για να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους. Η αστική εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ως ΝΠΙΔ, παρουσιάζει το πλεονέκτημα της ευέλικτης δομής και επίσης, οι ΟΤΑ μπορούν να συνεργάζονται, να συντονίζουν τις ενέργειές τους και να χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας για την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του.

Αξίζει να σημειωθεί ότι με βάση μια έρευνα της Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, οι περισσότεροι ΟΤΑ στην Ελλάδα ασκούν κοινωνική πολιτική, κατά κύριο λόγο, μέσα από τις υπάρχουσες μη εξειδικευμένες υπηρεσίες τους. Ο νόμος 2646/98 δίνει τη δυνατότητα στους ΟΤΑ να παρέχουν κοινωνική φροντίδα μέσα από τη σύσταση και λειτουργία νέων υπηρεσιών. Επίσης, δίνει δυνατότητες για χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α. για προγράμματα, δράσεις και υπηρεσίες και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, προσφέροντας έτσι λύσεις σε πολλά προβλήματα.

Η κοινωνική λειτουργία της Τ.Α. πρέπει να αναφέρεται σε όλους τους πολίτες ως πληθυσμό στόχο των υπηρεσιών, εκφράζοντας με αυτό τον τρόπο το θεσμικό μοντέλο κοινωνικής πολιτικής. Οι κοινωνικές υπηρεσίες, όμως δεν απευθύνονται στα μέλη μιας κοινωνίας γενικά και αόριστα, αλλά παρέχονται με βάση δημογραφικά, κοινωνικά, οικονομικά χαρακτηριστικά ατόμων ή κοινωνικών ομάδων. Παρέχονται στους πολίτες εξειδικευμένα, με αναγνώριση των κυρίων παραμέτρων διαφοροποίησης, αλλά και κοινωνικής ανισότητας.

Οι κύριες παράμετροι ανισότητας είναι το φύλο, η ηλικία, η κοινωνική τάξη και η φυλετική προέλευση. Σε αυτά τα πλαίσια, το εισόδημα, η εκπαίδευση, η πρόσβαση και η θέση στην αγορά εργασίας, είναι μερικές από τις επί μέρους μεταβλητές που καθορίζουν την έκταση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Βάση του θεσμικού πλαισίου που οριοθετεί τις δράσεις των ΟΤΑ στο πεδίο άσκησης κοινωνικής πολιτικής και λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα της έρευνας της ΕΕΤΑΑ, οι πληθυσμιακές ομάδες που αποτελούν εν δυνάμει στόχο των κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχει η Τ.Α. είναι γυναίκες - παιδιά και νέοι - ηλικιωμένοι - άτομα με ειδικές ανάγκες - άτομα με προβλήματα εξάρτησης - πληθυσμιακές ομάδες με ειδικά προβλήματα (όπως τσιγγάνοι, παλιννοστούντες κ.ά.)

Οι ανάγκες των πληθυσμών αυτών καθορίζονται από τις συγκεκριμένες ιστορικά και πολιτισμικά συνθήκες. Στις μέρες μας, οι ΟΤΑ στοχεύοντας στις παραπάνω πληθυσμιακές ομάδες, υλοποιούν κοινωνικά προγράμματα, τα οποία μπορούν να καταταχθούν στις εξής κατηγορίες:

- Προγράμματα πρόληψης: αφορούν κυρίως τους χώρους της υγείας, της ψυχικής υγείας και της εξάρτησης από τα ναρκωτικά. Απευθύνονται σε όλους τους δημότες, υπάρχουν όμως και εξειδικευμένα για γυναίκες, νέους και παιδιά. Εκτελούνται μέσω των δημοτικών ιατρείων και συμβουλευτικών σταθμών.

Σε ορισμένες περιπτώσεις οι ΟΤΑ συνεργάζονται και με άλλους φορείς, συνήθως μη κερδοσκοπικούς, όπως ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, το ΚΕΘΕΑ, ψυχιατρικά νοσοκομεία κ.α.

- Προγράμματα ανοικτής προστασίας ηλικιωμένων: στα πλαίσια τους παρέχονται υπηρεσίες σε ηλικιωμένα άτομα. Τα ΚΑΠΗ είναι κέντρα πρωτοβάθμιας ανοικτής φροντίδας, με στόχο την κοινωνική ενεργοποίηση και ένταξη των ηλικιωμένων.
- Προγράμματα άθλησης και πολιτιστικά: οργανώνονται από τα πνευματικά κέντρα, σε συνεργασία των ΟΤΑ με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, το Υπουργείο Πολιτισμού και άλλους φορείς.
- Προγράμματα προνοιακά: απευθύνονται σε άτομα με ειδικές ανάγκες, άπορους, τσιγγάνους και άλλες πληθυσμιακές ομάδες με ιδιάζοντα προβλήματα. Στοχεύουν στη δημιουργική απασχόληση, στήριξη είτε οικονομική είτε σε είδος και στην κοινωνική ένταξή τους.
- Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης: στοχεύουν στην ένταξη στην αγορά εργασίας νέων ανέργων και γυναικών και χρηματοδοτούνται και από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Οι εμπειρίες της ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης από την συμμετοχή της σε κοινοτικά προγράμματα

Η ελληνική Τ.Α. συμμετείχε σε προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν τον κοινωνικό τομέα. Ένας αριθμός ΟΤΑ δραστηριοποιήθηκε σε προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, σε εφαρμογές δράσεων των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών NOW και HORIZON.

Κατά την εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων, τα προβλήματα που εντοπίστηκαν αφορούν κυρίως: την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, που πολλές φορές οδήγησε στην ανάθεση κοινοτικών προγραμμάτων σε τρίτους - την αδυναμία εξεύρεσης κατάλληλων και εξειδικευμένων επιμορφωτών στην Περιφέρεια - προβλήματα γραφειοκρατικών διαδικασιών - προβλήματα στις διαδικασίες του Δημοσίου Λογιστικού, τα οποία δυσχεραίνουν την οικονομική διαχείριση των προγραμμάτων. Τα περισσότερα προβλήματα οφείλονται στην έλλειψη υποδομής.

Για να μπορέσουν οι ΟΤΑ της χώρας μας να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες που προσφέρονται από τα κοινοτικά προγράμματα, κρίνεται απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας που αφορά την κοινωνική πολιτική και η προσαρμογή της στα νέα ευρωπαϊκά δεδομένα. Είναι αναγκαία η θεσμική εξασφάλιση της δυνατότητας πρόσληψης ειδικού προσωπικού για την εφαρμογή συγκεκριμένων κοινοτικών προγραμμάτων.

Παράλληλα, είναι αναγκαία η κατάρτιση και η επιμόρφωση του υπάρχοντος στελεχιακού δυναμικού των ΟΤΑ, έτσι ώστε να πλαισιώνει κατάλληλα τα κοινοτικά προγράμματα. Ακόμη, τα Υπουργεία και άλλοι αρμόδιοι κεντρικοί φορείς θα πρέπει να εξασφαλίζουν ποσοστό κοινοτικής χρηματοδότησης για την Τ.Α., να αναπτύξουν κανάλια επικοινωνίας για την έγκαιρη και συνεχή ενημέρωση και πληροφόρηση των ΟΤΑ για τις κοινοτικές κοινωνικές πολιτικές, να παρέχουν επιστημονική, νομική και συμβουλευτική υποστήριξη για ειδικά θέματα που αντιμετωπίζονται κατά την υλοποίηση προγραμμάτων.

Ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην υποστήριξη των συνεργασιών σε τοπικό - εθνικό αλλά και υπερεθνικό επίπεδο, αφού άλλωστε η προώθηση της εταιρικής ως Αρχής για την εφαρμογή κοινοτικών προγραμμάτων καθιστά τις συνεργασίες αναγκαίες. Επίσης, πρέπει να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός τεκμηρίωσης, ο οποίος θα επιτρέπει στους φορείς της Τ.Α. την πρόσβαση σε μελέτες και έρευνες που αφορούν τον κοινωνικό τομέα.

Οι εμπειρίες που αποκόμισε η ελληνική Τ.Α. από την υλοποίηση κοινωνικών κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Πρώτα απ' όλα εξασφάλισε χρηματοδοτικούς πόρους για μια ευρύτερη δραστηριοποίησή της σε συγκεκριμένα πεδία κοινωνικής πολιτικής. Ένα σημαντικό σημείο αναφοράς είναι και η συμμετοχή ΟΤΑ της Περιφέρειας, οι οποίοι μέσω κοινοτικών προγραμμάτων αναλαμβάνουν ολοκληρωμένες δράσεις στον κοινωνικό τομέα.

Επίσης, η Τ.Α. αξιοποιώντας την κατάρτιση των στελεχών της που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια αυτών των προγραμμάτων και τις μελέτες που εκπονήθηκαν για τον εντοπισμό των κοινωνικών προβλημάτων σε τοπικό επίπεδο, μπορεί μελλοντικά να σχεδιάσει και να οργανώσει επιστημονικά τεκμηριωμένα προγράμματα κοινωνικού χαρακτήρα, αντλώντας και εθνικούς και κοινοτικούς πόρους. Η συνεργασία φορέων Αυτοδιοίκησης για την από κοινού υποβολή προτάσεων, προωθεί την ιδέα της διαδημοτικής συνεργασίας, απαραίτητης για μια σφαιρική κοινωνική παρέμβαση με στόχο την τοπική ανάπτυξη.

Η συνεργασία των ΟΤΑ με φορείς του Δημοσίου Τομέα, Ιδρύματα, Πανεπιστήμια, συλλόγους, η οποία υπαγορεύτηκε απ' τις ανάγκες των κοινοτικών προγραμμάτων, αποτέλεσε το πρώτο βήμα και τόνισε την αναγκαιότητα για τη δημιουργία δικτύων άσκησης κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο. Οι διεθνικές συνεργασίες των ΟΤΑ συνέβαλαν στη μεταφορά τεχνογνωσίας από χώρες της Κοινότητας με μακροχρόνια εμπειρία σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στον κοινωνικό τομέα.

Τα προβλήματα κατά την ανάπτυξη δράσεων στον κοινωνικό χώρο

Λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο, όπως αυτό οριοθετεί τη δράση της Τ.Α. σε ζητήματα κοινωνικής πολιτικής και τις δραστηριότητες στην πράξη της ελληνικής Τ.Α. διαπιστώνεται ότι τα κυριότερα προβλήματα είναι το μέχρι τώρα θεσμικό πλαίσιο ήταν περιοριστικό ως προς τις δυνατότητες που δίνονταν στην Τ.Α. να ασκήσει κοινωνική πολιτική. Με έντονα συγκεντρωτικό χαρακτήρα ως προς την άσκηση αρμοδιοτήτων και με πληθώρα αποσπασματικών νομοθετικών ρυθμίσεων, οι δυνατότητες παρέμβασης που έδινε στην Τ.Α. χαρακτηρίζονταν προαιρετικές. Ακόμη, η συμμετοχή εκπροσώπων της Τ.Α. σε όργανα λήψης αποφάσεων είχε περισσότερο συμβολικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ουσιαστική εκπροσώπηση των ενδιαφερόντων, των αναγκών και των θέσεών τους.

Ο νέος νόμος 2646/98 θέτει νέες βάσεις για την παρέμβαση της Τ.Α. στην κοινωνική πολιτική. Δίνει περισσότερες αρμοδιότητες και πόρους για την ανάπτυξη των κοινωνικών δράσεων και συνυπολογίζει την Τ.Α. ως ένα φορέα με ουσιαστικές αρμοδιότητες στην ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας.

Σε ότι αφορά το σχεδιασμό και προγραμματισμό για την υλοποίηση δράσεων και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, τις περισσότερες φορές γίνεται βιωματικά, στηριζόμενος στις προσωπικές εκτιμήσεις των αρμοδίων και τα αιτήματα των πολιτών και όχι με βάση τη διάγνωση των πραγματικών αναγκών και προβλημάτων.

Παρατηρείται ότι υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες στη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων για το τοπικό επίπεδο σε διαρκή βάση, ενώ δεν εκπονούνται μελέτες βασισμένες σε επίσημα στατιστικά δεδομένα. Η έλλειψη επιστημονικού κοινωνικού σχεδιασμού οφείλεται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη τεχνογνωσίας και στην έλλειψη σύγχρονων συστημάτων πληροφόρησης.

Σχετικά με το ανθρώπινο δυναμικό που στηρίζει την κοινωνική παρέμβαση της Τ.Α., διαπιστώνεται ότι παρουσιάζεται ανισοκατανομή του εξειδικευμένου και υψηλού επιπέδου στελεχιακού δυναμικού ανάμεσα στο κέντρο και την περιφέρεια. Εξαιτίας του θεσμικού πλαισίου και την απαγόρευση των προσλήψεων, αυτή η ανεπάρκεια δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί από εθελοντικά στελέχη, γιατί η ενεργοποίηση και η συμμετοχή των πολιτών είναι περιορισμένη.

Σε ότι αφορά τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων κοινωνικής πολιτικής, οι ΟΤΑ στο μεγαλύτερο μέρος αυτό χρηματοδοτούν τη δράση τους, εξαιτίας του θεσμικού πλαισίου και της πενιχρής μεταφοράς κονδυλίων από το κεντρικό κράτος. Στον οικονομικό προγραμματισμό των ΟΤΑ δεν εξασφαλίζεται ξεχωριστή γραμμή προϋπολογισμού για τα ζητήματα κοινωνικής πολιτικής, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν στοιχεία για τα διατιθέμενα προς αυτό το σκοπό κονδύλια, αλλά και να είναι δύσκολη η όποια προσπάθεια ελέγχου.

Ακόμη, παρατηρείται έλλειψη δεξιοτήτων για εξεύρεση πηγών χρηματοδότησης μέσα από χορηγίες ή αξιοποίηση φορέων μη κερδοσκοπικών και άλλων. Για τη μη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα γίνεται λόγος στην προηγούμενη ενότητα. Οι σχέσεις των ΟΤΑ με τους αρμόδιους κεντρικούς φορείς και με τη Διεύθυνση Υγείας και Πρόνοιας των Νομαρχών είναι υποτυπώδεις και πολλές φορές έντονα ανταγωνιστικές.

Τα κυριότερα προβλήματα οφείλονται στην γραφειοκρατία, στην έλλειψη πληροφόρησης και αμφίδρομης επικοινωνίας. Απόρροια αυτής της κατάστασης, αλληλοεπικαλύψεις και κενά σε ορισμένους τομείς παρέμβασης. Εκτός των προαναφερόμενων, υπάρχουν και προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των ΟΤΑ, προβλήματα ελέγχου των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών, εξαιτίας του ότι αυτός γίνεται από άτομα μη εξειδικευμένα και με αμφισβητούμενα κριτήρια αποτελεσματικότητας, προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι απομακρυσμένοι από το κέντρο ΟΤΑ, επειδή δεν έχουν εύκολη πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης, και άλλα.

1.4.6 Συμπεράσματα

Οι τεχνολογικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις τόσο στο διεθνή όσο και στον ελλαδικό χώρο, είχαν ως αποτέλεσμα την όξυνση των κοινωνικών προβλημάτων. Οι κοινωνικές ανάγκες γίνονται περισσότερες και παράλληλα μεγάλες ομάδες πληθυσμού αποκλείονται από το κοινωνικό γίγνεσθαι. Αυτές οι αλλαγές και τα απορρέοντα από αυτές προβλήματα γίνονται ιδιαίτερα αισθητά στο τοπικό κοινωνικό χώρο.

Για το λόγο αυτό, το κέντρο βάρους άσκησης κοινωνικής πολιτικής μετατοπίζεται από τη σφαίρα μιας κύρια κρατική ευθύνης προς την ενεργοποίηση υπηρεσιών στο τοπικό επίπεδο. Η Τ.Α. καλείται να καλύψει ανάγκες, αλλά και κενά των κυβερνητικών πολιτικών, με δεδομένες θεσμικές, οργανωτικές και οικονομικές δυνατότητες. Η ελληνική Τ.Α. ανταποκρίνεται σ' αυτό το νέο ρόλο της, αξιοποιώντας τις περιορισμένες δυνατότητές της, παρέχοντας κοινωνικές υπηρεσίες στο τοπικό επίπεδο, τις περισσότερες φορές αποσπασματικά.

Με δεδομένο το θεσμικό πλαίσιο, συγκεντρωτικό μέχρι τώρα ως προς τις αρμοδιότητες και περιοριστικό ως προς τις δυνατότητες, με ελλείψεις στις υποδομές, σε στελεχιακό δυναμικό, στην τεχνογνωσία όσον αφορά τον κοινωνικό σχεδιασμό και τη διαχείριση κοινωνικών προγραμμάτων, αντιμετωπίζοντας προβλήματα εξεύρεσης οικονομικών πόρων, με δυσκολίες στην ανάπτυξη συνεργασιών σε τοπικό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο, και αντιμετώπιση με κυβερνητικές πολιτικές που εύκολα μεταβιβάζουν ευθύνες, αλλά δύσκολα παρέχουν τα απαραίτητα μέσα για την ευδοκίμηση των όποιων προσπάθειών, η ελληνική Τ.Α. αποδέχτηκε αυτή την «πρόκληση».

Τα προβλήματα έχουν ήδη επισημανθεί η Τ.Α. δεν αξιοποιεί στο βαθμό που θα έπρεπε τις δυνατότητες της και παράλληλα δεν εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες που προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για να μπορέσει να υπάρξει αποτελεσματική παρέμβαση στην πρόληψη και την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων και στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού με κύριο άξονα αναφοράς το τοπικό επίπεδο, η Κεντρική Διοίκηση θα πρέπει να προχωρήσει σε μια σειρά ρυθμίσεων και η τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες της, προσπαθώντας να τη φέρει εις πέρας αποτελεσματικά.

Η Κεντρική Διοίκηση, λαμβάνοντας υπόψη και τις εξελίξεις στον ευρωπαϊκό οικονομικό και κοινωνικό χώρο, πρέπει να προσδιορίσει ένα εθνικό στρατηγικό πλαίσιο για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής και να προχωρήσει στην εισήγηση θεσμικών ρυθμίσεων και μεταρρυθμίσεων. Παράλληλα, έχοντας την ευθύνη διοίκησης εκείνων των δομών που ασκούν κοινωνική πολιτική σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, πρέπει να μεταβιβάσει αρμοδιότητες και πόρους στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ για τη διοίκηση και λειτουργία εκείνων των δομών κοινωνικής πολιτικής, των οποίων οι υπηρεσίες έχουν τοπική αναφορά.

Οι ΟΤΑ πρέπει να εκσυγχρονίσουν την οργάνωση και τη λειτουργία τους, να αξιοποιήσουν και να προωθήσουν συνεργασίες με άλλους ΟΤΑ, με αποκεντρωμένους κεντρικούς φορείς, με τους κοινωνικούς εταίρους, με τις εθελοντικές οργανώσεις και με κάθε φορέα που αναπτύσσει δραστηριότητες κοινωνικού χαρακτήρα και να στηρίζουν την ενεργοποίηση και τη συμμετοχή των ίδιων των ενδιαφερομένων «χρηστών» των κοινωνικών υπηρεσιών.

Πρώτα, πρέπει να μεριμνήσουν για τη λειτουργία συντονιστικής δομής άσκησης κοινωνικής πολιτικής, όπως Κοινωνική Υπηρεσία, έτσι ώστε να υπάρχει μια οργανωμένη παρέμβαση στα κοινωνικά ζητήματα. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην εκπόνηση μελετών και ερευνών για τον εντοπισμό, τη διεύρυνση και την ιεράρχηση των κοινωνικών προβλημάτων του τοπικού χώρου, στο σχεδιάσμά και τον ετήσιο προγραμματισμό της δημοτικής δράσης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, και στην αξιολόγηση των όποιων παρεμβάσεων.

Για τη χρηματοδότηση των όποιων δραστηριοτήτων, θα πρέπει οι ΟΤΑ να αναζητήσουν άλλες εναλλακτικές πηγές οικονομικών πόρων, όπως χορηγίες, δωρεές κλπ. Πρέπει να αξιοποιήσουν τις χρηματοδοτικές δυνατότητες που προσφέρουν τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, ενώ είναι απαραίτητη και η ενίσχυση τους από την κεντρική διοίκηση. Ακόμη πρέπει να υπάρχει ετησίως συγκεκριμένο ποσοστό από το Δημοτικό προϋπολογισμό για την ανάπτυξη κοινωνικών δράσεων και προγραμμάτων, ενώ για τη συμμετοχή ΟΤΑ σε κοινοτικά κοινωνικά προγράμματα είναι απαραίτητες τροποποιήσεις στις διαδικασίες του Δημοσίου Λογιστικού για την εξασφάλιση ευελιξίας.

Είναι αυτονόητο ότι για την αποτελεσματική λειτουργία των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών είναι απαραίτητη η κατάλληλη στελέχωσή τους. Οι ΟΤΑ πρέπει να στελεχώσουν τις κοινωνικές υπηρεσίες με άτομα που έχουν τις επιστημονικές γνώσεις για την κοινωνική έρευνα και τον σχεδιασμό κοινωνικών δράσεων, καθώς και για την οργάνωση και διοίκηση τέτοιων υπηρεσιών, και τη διαχείριση κοινοτικών προγραμμάτων. Πέρα από τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν στο θεσμικό πλαίσιο, στις υποδομές, στους τρόπους χρηματοδότησης, στις αντιλήψεις των αρμοδίων, πρέπει να τονισθεί ότι οι σημαντικές διαφοροποιήσεις των αναγκών στον αστικό, ημιαστικό και αγροτικό χώρο, οδηγούν στη διαπίστωση ότι δεν γίνεται λόγος για μια κοινωνική πολιτική της Τ.Α., αλλά για διαφοροποιημένες εκφάνσεις και εφαρμογές, μετά από προηγούμενη διερεύνηση αναγκών και εντοπισμό συγκεκριμένων προβλημάτων.

Κάθε οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να αναπτύξει τη δική του κοινωνική πολιτική, αντιμετωπίζοντας τα ιδιαίτερα προβλήματα των δημοτών του, έχοντας συγκεκριμένες δυνατότητες και πόρους οικονομικούς, τεχνικούς και ανθρώπινους. Εκείνο που είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μία αποτελεσματική παρέμβαση στα κοινωνικά θέματα, είναι η ένταξη των όποιων δράσεων και πολιτικών που αναπτύσσουν μεμονωμένα οι ΟΤΑ στα πλαίσια ενός ευρύτερου εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού της κοινωνικής πολιτικής, με συνυπολογισμό των ευρωπαϊκών εξελίξεων και προοπτικών, στα πλαίσια της συμμετοχής της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με αυτόν τον τρόπο και αλληλοεπικαλύψεις αποφεύγονται, και οι συνεργασίες αποδίδουν, και τεχνογνωσία μεταφέρεται, και οι ανισότητες μετριαζονται, και οι δυνατότητες αξιοποιούνται καλύτερα. Ο νόμος 2646/98 προσφέρει πάρα πολλά σ' αυτή την κατεύθυνση. Θέτει τις βάσεις για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας, με συνυπολογισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων (δημοσίων υπηρεσιών, ιδιωτικών φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και εθελοντικών οργανώσεων). Η τοπική αυτοδιοίκηση θεωρείται σημαντικός φορέας για την παροχή πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας. Ο νόμος αυτός προσφέρει τις λύσεις για πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης κατά την ανάπτυξη κοινωνικών δράσεων.

2. Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος ⁷ καταλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και το Δυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδος. Περιλαμβάνει τους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας. Η συνολική της έκταση⁸ είναι 11.350 km² και καλύπτει το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας. Σχεδόν 45,3% της έκτασης βρίσκεται σε ορεινές περιοχές, 25,6% σε ημιορεινές και 29,1% είναι πεδινές εκτάσεις. Έχει εκτεταμένα παράλια και στους τρεις Νομούς, που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και των κόλπων Αμβρακικού, Πατραϊκού και Κορινθιακού.

Η γεωμορφολογία παρουσιάζει εξαιρετική ποικιλία, με ψηλά βουνά (Αροάνια 2.335 m, Ερύμανθος 2.222 m, Παναχαϊκό 1.926 m), μεγάλες φυσικές λίμνες (Τριχωνίδα 95,8 km² - η μεγαλύτερη της χώρας, Αμβρακία 14,4 km² , Λυσιμαχεία 13 km² , Καϊάφα κλπ) και ποταμούς (Αχελώος 220 km, που είναι ο δεύτερος σε μήκος ποταμός της Ελλάδος, Πηνειός, Αλφειός, Εύηνος, Σελινούντας, Βουραϊκός, Πείρος και Γλαύκος). Ειδικότερα, ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας, που είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση Νομός της χώρας (5.448 km²), παρουσιάζει φυσικό περιβάλλον ιδιαίτερα κατάλληλο για ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού με ένα συνδυασμό ορεινών όγκων με πολλές φυσικές και τεχνητές λίμνες.

Οι ποταμοί Αχελώος και Εύηνος μαζί με τις ομώνυμες πεδιάδες συμπληρώνουν την εδαφολογική μορφολογία του νομού και αποτελούν την βασική πηγή της οικονομικής του δραστηριότητας. Ο Νομός Αχαΐας με συνολική έκταση 3.274 km² , χαρακτηρίζεται από έντονες εδαφολογικές αντιθέσεις. Τα εδάφη του είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (60% περίπου) ορεινά και διασχίζονται από μικρούς σχετικά ποταμούς (Βουραϊκό, Γλαύκο, Σελινούντα, Πείρο) και μικρότερους χείμαρρους, που εκβάλλουν στον Πατραϊκό και Κορινθιακό κόλπο. Επίκεντρο της οικονομικής ζωής του Νομού αλλά και της Περιφέρειας αποτελεί η πόλη των Πατρών.

⁷Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, www.statistics.gr

⁸Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, www.ditikiellada.gov.gr

Τέλος, ο Νομός Ηλείας με συνολική έκταση 2.621 km² , έχει έδαφος πεδινό κατά 60% και διασχίζεται από τους ποταμούς Αλφειό, Πηνειό, Ερύμανθο και τους παραποτάμους τους. Ο Νομός χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη παράλιων υδροβιότοπων (Κοτύχι, Καϊάφα) εξαιρετικού φυσικού κάλλους και οικολογικού πλούτου. Η πεδιάδα της Ηλείας είναι η μεγαλύτερη σε έκταση στην Πελοπόννησο.

Στους πίνακες που ακολουθούν⁹ στο παράρτημα παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού των νομών της περιφέρειας, όπως αυτή καταγράφεται μέσω των εθνικών απογραφών. Το σύνολο των κατοίκων της Δυτικής Ελλάδας ανέρχεται σε 741.262 κατοίκους αντιπροσωπεύοντας το 7% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Ο πολυπληθέστερος νομός της περιφέρειας είναι ο Νομός Αχαΐας, στον οποίο βρίσκεται ο πληθυσμιακά μεγαλύτερος δήμος της Περιφέρειας (Δήμος Πατρέων: 167.702 κάτοικοι).

Ο ρυθμός μεταβολής του πληθυσμού της Περιφέρειας είναι διαχρονικά σταθερός, ενώ συγχρόνως την δεκαετία 1981 – 1991 ξεπερνά τον αντίστοιχο ρυθμό μεταβολής του πληθυσμού του συνόλου της χώρας. Μελετώντας πιο προσεκτικά τα στοιχεία του πίνακα 2 παρατηρούμε πως οι Νομοί Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας παρουσιάζουν πληθυσμιακή μείωση τη δεκαετία 1971 – 1981 η οποία ανατρέπεται εντός των 10 ετών που ακολουθούν. Συνολικά σημαντική αύξηση του πληθυσμού παρουσιάζουν κυρίως οι παραθαλάσσιοι δήμοι των Νομών Αχαΐας και Ηλείας και οι παρά τον οδικό άξονα Ναυπάκτου – Αγρινίου του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Αντίθετα οι ορεινοί Δήμοι παρουσιάζουν πληθυσμιακή μείωση αναδεικνύοντας το έλλειμμα ανάπτυξης των ορεινών περιοχών της ΠΔΕ.

⁹Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος, www.statistics.gr

Ακόμα ένα ενδιαφέρον στοιχείο καταγράφεται στον πίνακα 4 σύμφωνα με τον οποίο το 4,84% των αλλοδαπών που διαμένουν στη χώρα¹⁰ κατοικούν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος. Η ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού των αλλοδαπών στην περιφέρεια υπολείπεται της αντίστοιχης κατανομής του συνολικού πληθυσμού (7%), γεγονός που σημαίνει ότι στην Δυτική Ελλάδα δεν παρατηρείται μεγάλη συγκέντρωση κατοίκων με ξένη υπηκοότητα – βάσει των καταγεγραμμένων πάντα στοιχείων. Στον Νομό Αιτωλοακαρνανίας αν και συγκεντρώνεται το 30,3% του πληθυσμού της Περιφέρειας, διαμένει μόλις το 19,4% των αλλοδαπών.

Κατά το 2ο τρίμηνο του 2009 το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Μακεδονία με 12,3% και στο Νότιο Αιγαίο με 11,7%. Στον αντίποδα, το μικρότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στο Βόρειο Αιγαίο με 6,4% και στην Πελοπόννησο με 7,5%. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καταλαμβάνει την 6η θέση με ποσοστό ανεργίας που ανέρχεται στο 9,8%. Η ανεργία στην Περιφέρεια είναι μεγαλύτερη από ότι στο σύνολο της χώρας φαινόμενο που έχει διαχρονική ισχύ.

Οι άνεργοι της Περιφέρειας αντιπροσωπεύουν το 20% πλέον παρουσιάζοντας το σοβαρό πρόβλημα το οποίο ταλανίζει την περιφέρεια.¹¹

Προβαίνοντας σε διαχρονικές συγκρίσεις των στοιχείων απασχόλησης – βάσει των αντίστοιχων απογραφών της ΕΣΥΕ – διαπιστώνουμε ότι μεταξύ των ετών 1981 – 1991 η ανεργία, εντός της ΠΔΕ, παρουσιάζει αύξηση 4,8%, ενώ μεταξύ των ετών 1991 – 2001 παρουσιάζει αύξηση της τάξης του 10,9%.

Τα αντίστοιχα ποσοστά για το σύνολο της χώρας ανέρχονται σε 9,7% και 19%. Από τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, οι απασχολούμενοι σε πανελλαδικό επίπεδο παρουσίασαν ποσοστιαία αύξηση 3,81% (δεκαετία 1981 – 1991) και 16,77% (δεκαετία 1991 – 2001), ενώ σε επίπεδο περιφέρειας σημειώθηκε πτώση κατά 1,1% την περίοδο 1981 – 1991 και αύξηση 3,8% την επόμενη δεκαετία.

¹⁰ Πηγή ΕΣΥΕ

¹¹ Ινστιτούτο Ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδας, www.inade.gr

Σε σχέση με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της Περιφέρειας (15 - 64 ετών), παρατηρείται μια υστέρηση του ποσοστού ως προς το αντίστοιχο ποσοστό σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Συγκεκριμένα, η ηλικιακή ομάδα 15 -64 εμφανίζει ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού της τάξης του 63,6% στην Περιφέρεια και υπολείπεται τόσο του εθνικού (66,5%), όσο και του ευρωπαϊκού μέσου όρου (ΕΕ25 69,6%).

Οι επιδόσεις τόσο της χώρας, όσο και της Περιφέρειας σε σχέση με τα κριτήρια της Στρατηγικής της Λισσαβόνας παρουσιάζουν σχετική υστέρηση συγκριτικά με τους δείκτες της Ε.Ε. των 15 και των 25, αλλά και σε σχέση με τους στόχους της Λισσαβόνας για το 2010. Ειδικότερα για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, το ποσοστό της συνολικής απασχόλησης διαμορφώνεται στο επίπεδο του 55,6%, έναντι εθνικού στόχου για αύξησή του στο 67% το 2005 (μη επιτευχθέντος) και στο 70% το 2010. Βασική αιτία για την χαμηλή επίδοση στο ποσοστό απασχόλησης αποτελεί ο ιδιαίτερα χαμηλός βαθμός συμμετοχής των γυναικών στην Περιφέρεια (39,2%). Το ποσοστό απασχόλησης για τους ηλικιωμένους εργαζόμενους (55-64 ετών) ανέρχεται στο 37,8%.

Παρατηρώντας τον πίνακα 7 από τα Παραρτήματα αντιλαμβανόμαστε:

Την έντονη απασχόληση¹² – σε σχέση με το σύνολο της χώρας - των κατοίκων της Περιφέρειας στον κλάδο της γεωργίας. Το 10,39% των απασχολούμενων της χώρας στον κλάδο «Γεωργία, Κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία» δραστηριοποιούνται στην Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας.

Την μειωμένη συμμετοχή των κλάδων «Μεταποιητικές Βιομηχανίες», «Εμπόριο, επισκευές», «Ξενοδοχεία, εστιατόρια» και «Διαχείριση ακίνητης περιουσίας εκμισθώσεις, επ/κές δραστηριότητες» στην οικονομία της Περιφέρειας.

Γενικά, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας¹³ εμφανίζει διαφορετική κατανομή ως προς την κλαδική σύνθεση σε σχέση με αυτήν της χώρας, καθώς ο

¹²Ινστιτούτο Ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδας, www.inade.gr

¹³Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδας, www.ptapde.gr

πρωτογενής τομέας αποτελεί το δεύτερο σημαντικότερο τομέα απασχόλησης μετά τον τριτογενή.

Ο Νομός Ηλείας, που υπάγεται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, με έκταση 2.618 τετρ. χλμ. (23ος μεγαλύτερος σε έκταση νομός στη χώρα) και 159.300 κατοίκους (10ος μεγαλύτερος σε πληθυσμό) είναι κατεξοχήν πεδινός Νομός (η πεδιάδα της Ηλείας είναι η μεγαλύτερη της Πελοποννήσου), με κλίμα μεσογειακό και θερμό, με πλήθος ιαματικών πηγών, θαυμάσιες φυσικές ακτές, πλούσια ποικιλία πανίδας και χλωρίδας, καθώς και αξιόλογα οικοσυστήματα.

Οι τουριστικοί πόροι φυσικοί, ιστορικοί και πολιτιστικοί κατατάσσουν το Νομό σε μια από τις πιο ανταγωνιστικές τουριστικές περιοχές της ευρύτερης ζώνης της Μεσογείου με κυριότερο όμως στοιχείο, το γεγονός ότι η Ηλεία «κατέχει» ένα από τα ισχυρότερα παγκόσμια ονόματα του πολιτισμού, την Αρχαία Ολυμπία, κοιτίδα των Ολυμπιακών Αγώνων, στην οποία πραγματοποιείται η Αφή της Ολυμπιακής Φλόγας για τους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Η Ηλεία φιλοξένει 2 από τα 17 Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς που έχει αναδείξει η UNESCO στη χώρα μας: τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας και τις Βάσσες το ναό του Επικούρειου Απόλλωνος .

Ο Νομός έχει πολυδιάστατη οικονομική ζωή, γεγονός που αντανακλάται σε όλες τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται κυρίως στον πρωτογενή τομέα και τις υπηρεσίες και κατά δεύτερο λόγο στο δευτερογενή τομέα και χαρακτηρίζεται από το ειδικό βάρος των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και ως ένα βαθμό από την παροχή υπηρεσιών, κυρίως τουριστικών (το ξενοδοχειακό δυναμικό του νομού περιλαμβάνει 81 ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα με 8.092 κλίνες).

Με κατά κεφαλή προϊόν 11.711 ευρώ (62,4% του μ.ο. της χώρας) ο Νομός Ηλείας κατατάσσεται 46ος μεταξύ των νομών της χώρας, αναλογεί το 0,91% του Ακ. Εγχώριου Προϊόντος, στις κατά κεφαλή αποταμιευτικές καταθέσεις βρίσκεται στην 50η θέση, το κατά φορολογούμενο δηλωθέν εισόδημα καταλαμβάνει την 41η θέση, ενώ αναφορικά με το φόρο εισοδήματος που συνεισφέρει ο κάθε φορολογούμενος κατατάσσεται στην 35η θέση.

Σε ότι αφορά τη σύνθεση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) που παράγεται στο νομό, στον πρωτογενή τομέα παράγεται το 15,8%, στον δευτερογενή το 11,2% και στον τριτογενή τομέα το 73%, με σημαντική μείωση της συνεισφοράς του πρωτογενή τομέα, με παράλληλη αύξηση της συνεισφοράς του τριτογενή τομέα στο παραγόμενο προϊόν του νομού, γεγονός που υποδεικνύει τη διαχρονική στροφή της οικονομίας του τόπου προς τον τριτογενή τομέα.

Η μορφολογία του Νομού ποικίλλει, από τις πεδινές περιοχές της παραλιακής και κεντρικής ζώνης (Πύργου, Γαστούνης, Αμαλιάδας, Ανδραβίδας), τις ημιορεινές περιοχές και το ορεινό τμήμα του (ΒΑ παραφυάδες του Ερύμανθου, Μίνθη, Λύκαιο, κλπ.).

Το κλίμα του Νομού είναι ήπιο, με υψηλές βροχοπτώσεις και σημαντικά υδάτινα αποθέματα. Διατρέχεται από τους δύο μεγαλύτερους ποταμούς της Πελοποννήσου (Αλφειό, Πηνειό), το υδάτινο δυναμικό των οποίων έχει αξιοποιηθεί με τη δημιουργία φραγμάτων και αρδευτικών δικτύων.

Η εκτεταμένη αγροτική βάση αποτελεί τον πυρήνα της οικονομικής δραστηριότητας στο Νομό. Διαθέτοντας αξιολογότερα φυσικά διαθέσιμα (έδαφος, νερά, κλίμα) και σημαντική υποδομή στον πρωτογενή τομέα, η Ηλεία είναι προνομιούχος από την άποψη των αποτελεσμάτων, αλλά και του δυναμισμού του πρωτογενούς τομέα σε εθνικό επίπεδο. Σημαντική είναι η αγροτοβιομηχανική της βάση, ενώ ο υπόλοιπος δευτερογενής τομέας παρουσιάζει χαμηλά επίπεδα ανάπτυξης. Βασίζεται σε μικρές κυρίως επιχειρήσεις.

Ο τουρισμός, με εξαίρεση την περιοχή της Αρχαίας Ολυμπίας, η οποία είναι τουριστικό και αρχαιολογικό αξιοθέατο ύψιστης σημασίας και ορισμένα σημεία με ειδικό ενδιαφέρον (Καϊάφας, Λουτρά Κυλλήνης-ιαματικός τουρισμός), δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος.

Το συνολικό τουριστικό δυναμικό του Νομού (φυσικά διαθέσιμα, αρχαιολογικοί χώροι, κάστρα-μνημεία) είναι υψηλότατο, με πολλά περιθώρια αξιοποίησης.

Συνολικά, ο Νομός εμφανίζει υψηλό αναπτυξιακό δυναμικό, κυρίως στους τομείς της αγροτικής παραγωγής και των υπηρεσιών.

Η Ηλεία είναι πλούσια σε πολιτιστική παράδοση, μουσεία και μνημεία, περιλαμβάνοντας, κάστρα, μοναστήρια και αρχαιολογικούς χώρους. Εκτός από την Αρχαία Ολυμπία και τον Επικούρειο Απόλλωνα στις Βάσσειες, υπάρχουν η Αρχαία Ήλιδα, το Κάστρο Χλεμούτσι στην Κυλλήνη, οι Μονές Βλαχερνών και Κρεμαστής, νεοκλασικά κτίρια, κλπ.

Η Ηλεία έχει απaráμιλλο φυσικό κάλλος και διαθέτει το «Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου - Στροφυλιάς», τα γνωστά από την αρχαία εποχή λουτρά Κυλλήνης και Καϊάφα, τις μεγάλες αμμώδεις παραλίες που βρέχονται από το Ιόνιο πέλαγος, το δρυοδάσος Φολόης - ελατοδάσος Λαμπεΐας, το Δάσος Στροφυλιάς, Κοτυχίου, τους ποταμούς Αλφειό, Νέδα και Πηνειό και τα φράγματα τους, καταρράκτες, το οροπέδιο Φολόης, τις Θίνες & το παραλιακό δάσος Ζαχάρως, το οικοσύστημα Καϊάφα και Στροφυλιάς, τις Θίνες Βαρθολομιού κ.α. και παραδοσιακά ορεινά χωριά (κυρίως η Ανδρίτσαινα και η Δίβρη).

Οι ιδιαίτερα μεγάλης έκτασης και έντασης καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2007, αποτέλεσαν τεράστιο πλήγμα στο Νομό Ηλείας με τραγική συνέπεια την απώλεια δεκάδων ανθρώπινων ζωών και την πλήρη καταστροφή μεγάλου μέρους του φυσικού και τεχνικού, παραγωγικού, ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου.

Από το 2011 και μετά έχει παρατηρηθεί μεγάλη μείωση του πληθυσμού. Αυτό οφείλεται σε τρεις παράγοντες. Τις μειωμένες γεννήσεις, τους θανάτους και την μετανάστευση. Η ανεργία έχει αυξηθεί στην Δυτική περιφέρεια και οι κάτοικοι εμφανίζονται δυσαρεστημένοι από την άσκηση κοινωνικής πολιτικής του τόπου. Μέτρα έχουν ληφθεί ωστόσο οι πολίτες τα κρίνουν αρνητικά και ανίκανα να τους διατηρήσουν με αποτέλεσμα να μετακομίζουν σε τόπους με μεγαλύτερες εργασιακές ευκαιρίες και ευνοϊκότερες εργασιακές συνθήκες.

2.1 Οργανωτική Δομή

Ο νομός Ηλείας ανήκει στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Η κεντρική της υπηρεσία διαρθρώνεται ως εξής. Στην κορυφή της ιεραρχίας είναι ο περιφερειάρχης και ακολουθούν οι αντιπεριφερειάρχες.

Στη συνέχεια, είναι οι γενικές διευθύνσεις και οι αυτοτελείς υπηρεσίες.

Το Γραφείο του Περιφερειάρχη συγκεντρώνει τα αναγκαία στοιχεία για την ενημέρωση των οργάνων αυτών κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους, επιμελεί για την αλληλογραφία του και οργανώνει την επικοινωνία αυτού με τις υπηρεσίες και το κοινό. Τα Γραφεία των Αντιπεριφερειάρχων επιτελούν παρόμοιο έργο με τον Περιφερειάρχη.

Οι γενικές διευθύνσεις περιλαμβάνουν την Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών, την Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας, την Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, την Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, την Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών και τέλος την Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας.

Οι αυτοτελείς υπηρεσίες διακρίνονται στη Νομική Υπηρεσία, στην Αυτοτελή Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας, στο Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου, στο Αυτοτελές Τμήμα Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών και τέλος στο Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων.

3. Κοινωνική Πολιτική & Νομός Ηλείας

Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα, με τα σημερινά δεδομένα, είναι επιτακτική. Έχοντας αναλύσει τα τμήματα τα οποία συμβάλουν στην οργάνωση και υλοποίηση παρακάτω θα αναπτύξουμε τον τρόπο άσκησης κοινωνικής πολιτικής στον νομό Ηλείας.

Με βάση τις κοινωνικές και πολιτικές μεταβολές στην Ελλάδα , η κοινωνική πολιτική θα έπρεπε να παρουσιάζει υποδειγματική λειτουργία. Ωστόσο , παρουσιάζει δυσλειτουργίες και προβλήματα. Παρακάτω θα αναπτύξουμε τα μέτρα κοινωνικής πολιτικής που ασκούνται στον νομό Ηλείας ειδικότερα.

Η κοινωνική πολιτική ασκείται με σκοπό την κοινωνική και οικονομική μεταβολή και βελτίωση. Έχει ως στόχο, εκτός από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, και τις ευπαθείς ομάδες.

Ποια τα μέτρα ωστόσο για τις ευπαθείς ομάδες και την βιοτική τους βελτίωση;

Τον Δεκέμβριο του έτους 2017 πάρθηκε απόφαση για την κατασκευή ράμπας ΑΜΕΑ επί της οδού 28^{ης} Οκτωβρίου. Τα ΑΜΕΑ , αντιμετωπίζουν καθημερινά δυσκολίες στην μετακίνηση τους συνεπώς αυτό είναι ένα ενθαρρυντικό μέτρο για όλους. Επιπλέον, τον Οκτώβρη του 2018 αποφασίστηκε η διανομή μερίσματος σε κωφάλαλα άτομα. Οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες επηρεάζουν όλες τις κοινωνικές ομάδες. Συνεπώς, η τοπική αυτοδιοίκηση παρουσίασε θετικά δείγματα παρέχοντας οικονομική ενίσχυση στις ευπαθείς ομάδες του τόπου.

Στο ίδιο επίπεδο και η απόφαση ανακατασκευής του πεζοδρομίου εντός σχεδίου της πόλης Πύργου όπου θα πληροί όλες τις απαραίτητες προδιαγραφές.

3.1 Πράξεις Κοινωνικής Πολιτικής

Η Περιφέρεια Δυτική Ελλάδα¹⁴, ανήκει στους βασικούς μετόχους της Ε.Ε.Τ.Α.Α Α.Ε, Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, που ιδρύθηκε το 1985, λειτουργεί με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας, και διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 2190/20 και του ιδρυτικού της νόμου. Ανήκει στον κοινωνικό τομέα της οικονομίας, διοικείται από ενδεκαμελές αιρετό Διοικητικό Συμβούλιο και έχει μετόχους:

- φορείς της Αυτοδιοίκησης,
- το Ελληνικό Δημόσιο και
- φορείς του Κοινωνικού τομέα.

Ειδικότερα, δραστηριότητες της ΕΕΤΑΑ αποτελούν :

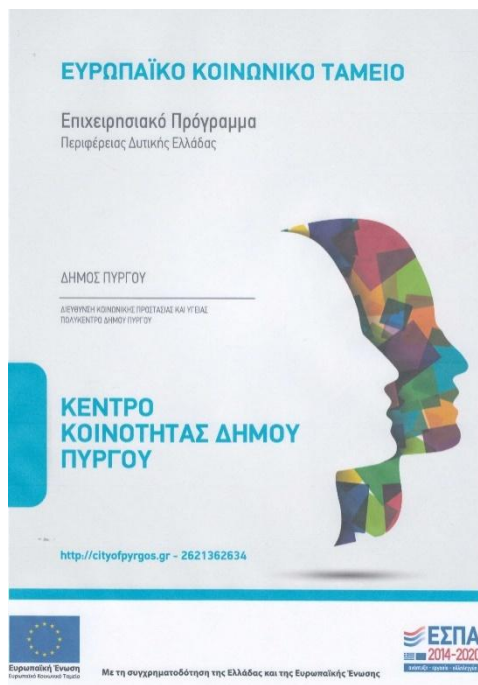
- Η υποστήριξη προς τους ΟΤΑ και προς τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, προς νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και επιχειρήσεις, καθώς και προς Ενώσεις Δήμων, επί θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η υποστήριξη προς τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης για την δημιουργία επιχειρήσεων και τη συμβατική συνεργασία αυτών με

¹⁴ 1. <https://www.eetaa.gr/index.php?tag=etairia>
2. <http://cityofpyrgos.gr/ανακοινωσεις-δελτια-τυπου/κέντρο-κοινότητας-δήμου-πύργου>
3. https://www.eetaa.gr/index.php?tag=via_genika
4. https://www.eetaa.gr/index.php?tag=via_symb_kentra_pyrgos
5. <http://cityofpyrgos.gr/ανακοινωσεις-δελτια-τυπου/εκδήλωση-για-την-παγκόσμια-ημέρα-εξάλειψης-της-βίας-κατά-των-γυναικών-από>
6. https://www.eetaa.gr/index.php?tag=paidikoi_neoi
7. <http://www.helping.gr/16D7700F.el.aspx>
8. <http://www.paremvaseis.gr/draseis/8.html>
9. <http://cityofpyrgos.gr/ανακυκλωση/08-11-16-800-σακούλες-και-4800-φυλλάδια-ανακύκλωσης-με-σκοπό-να-διανεμηθούν-στους-δημότες>
10. <http://cityofpyrgos.gr/ανακυκλωση/06-11-2015-δελτο-τυπου-διανομη-καδων-κομποστοποιησης-στα-δημοτικά-σχολεία-λαμπετιου>
11. <http://cityofpyrgos.gr/πάρκο-κυκλοφοριακής-αγωγής>

φορείς του δημοσίου, του κοινωνικού και του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας.

- Η εκπόνηση μελετών, η διενέργεια ερευνών και η παροχή υπηρεσιών συμβούλου για την υλοποίηση έργων από τη τοπική αυτοδιοίκηση.
- Η επιμόρφωση, κατάρτιση και ενημέρωση του ανθρώπινου δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Η διοίκηση και η διαχείριση, καθώς και η υλοποίηση συνθέτων έργων και προγραμμάτων στους τομείς :
 - Θεσμών και Οργάνωσης Ο.Τ.Α. (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης)
 - Οικονομικών και Επιχειρηματικής Δράσης Ο.Τ.Α.
 - Οικονομικής Διοίκησης και Διαχείρισης
 - Τοπικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης
 - Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής
 - Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
 - Κοινωνικής Πολιτικής
 - Απασχόλησης και Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Σε αυτό το σημείο εμείς θα εστιάσουμε στο κομμάτι της Κοινωνικής Πολιτικής, καθώς και του Περιβάλλοντος και της Ποιότητας Ζωής.

ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΠΥΡΓΟΥ

Το Κέντρο Κοινότητας είναι μια νέα δομή που θεσμοθετήθηκε με τον ν. 4368 (ΦΕΚ 21 Α΄/21.02.2016) και την Κοινή Υπουργική Απόφαση με Α.Π. Δ23/ΟΙΚ. 14435/1135/29.03.2016 που ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές λειτουργίας τους (ΦΕΚ 854 Β΄/30.03.2016).

Αποτελούν τον βασικό «πυρήνα» διευρυμένων υπηρεσιών τύπου “OneStopShop”, με εξατομικευμένη ολιστική προσέγγιση, το οποίο, υποστηρίζοντας ή συνεργώντας με τη Δ/ση Κοινωνικών Υπηρεσιών του κάθε ΟΤΑ, αποτελούν μία δράση «ομπρέλα» παρέχοντας υπηρεσίες οι οποίες ανταποκρίνονται και θα ενισχύσουν τις πολιτικές που ήδη υλοποιούνται ή προγραμματίζονται, όπως η καθολική εφαρμογή του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης, το πρόγραμμα του ΤΕΒΑ, οι ρυθμίσεις του Ν. 4320/2015 για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, η εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ και την ΓΓ Δια Βίου Μάθησης, κλπ.

Με τη λειτουργία τους επιδιώκεται η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης. Τα Κέντρα ενσωματώνουν τα Γραφεία Διαμεσολάβησης του

Δικτύου Δομών για την Αντιμετώπιση της Φτώχειας (το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ την ΠΠ 2007-2013).

Η δημιουργία των Κέντρων Κοινότητας έχει ως στόχο να συμβάλει στην αντιμετώπιση της απουσίας ολοκληρωμένης προσέγγισης σχεδιασμού και εφαρμογής της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, στην αντιμετώπιση της αποσπασματικότητας των δράσεων μεμονωμένων φορέων χωρίς κεντρικό σχεδιασμό και της άνισης χωρικής κατανομής των κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών στους Δήμους.

Παρεχόμενες Υπηρεσίες

Αρμοδιότητες του Κέντρου Κοινότητας, ανά άξονα λειτουργίας, αποτελούν τα εξής:

A. Υποδοχή -Ενημέρωση - Υποστήριξη των πολιτών

Πληροφόρηση ή/και παραπομπή των πολιτών στα προγράμματα πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο όπως το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης, το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους, κοινωνικές δομές και υπηρεσίες όπως το Βοήθεια στο σπίτι, τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, τα Κέντρα Δημέρευσης- Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με αναπηρία, τα προγράμματα της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, κ.α.

Υποστήριξη των πολιτών για την ένταξη τους στα προαναφερόμενα προγράμματα και με ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή υποστήριξης κατά τη διαδικασία υποβολής της αίτησης για το πρόγραμμα Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης. Τα στελέχη των Κέντρων Κοινότητας φροντίζουν τόσο για την ορθή συμπλήρωση των αιτήσεων όσο και για την συλλογή των απαραίτητων συνοδευτικών εγγράφων και δικαιολογητικών.

B. Συνεργασία με Υπηρεσίες και Δομές

Συνεργασία και παραπομπή αιτημάτων σε άλλες δομές και υπηρεσίες που παρέχονται στα γεωγραφικά όρια της περιοχής λειτουργίας του «Κέντρου Κοινότητας», π.χ. Κοινωνικοί Ξενώνες Αστέγων, Ξενώνες Κακοποιημένων Γυναικών και θυμάτων διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, Κοινωνικά Φροντιστήρια, Δομές Ψυχικής Υγείας, Δομές για ΑμεΑ, Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί, Προγράμματα για Ηλικιωμένους, Προγράμματα για Ρομά, Προγράμματα για Μετανάστες κλπ.

Συνεργασία και παραπομπή αιτημάτων: α) σε υπηρεσίες απασχόλησης (π.χ. ΟΑΕΔ) για την ένταξη των ωφελούμενων σε προγράμματα κατάρτισης, δράσεις απασχόλησης, επιμορφωτικά σεμινάρια καθώς φυσικά και σε θέσεις εργασίας β) σε φορείς αρμόδιους για την εφαρμογή προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς.

Συνεργασία με την τοπική αγορά εργασίας με στόχο την ένταξη των ανέργων. Στόχος είναι η ανάπτυξη επαφών και τακτικής επικοινωνίας με φορείς εκπροσώπησης των εργοδοτών και των εργαζομένων (π.χ. Επιμελητήρια, ενώσεις και ομοσπονδίες εργαζομένων, συλλόγους επιχειρήσεων ή επιχειρηματικών ομάδων, κλπ).

Τα Κέντρα Κοινότητας συνεργάζονται κυρίως με τα Γραφεία Ανέργων των Δήμων (όταν αυτά υφίστανται) για την ανάπτυξη των σχετικών συνεργειών.

Σημειώνεται ότι ο στόχος της εν λόγω ενέργειας δεν είναι η υποκατάσταση της λειτουργίας των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (ΟΑΕΔ), αλλά κυρίως:

-η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση του κόσμου των επιχειρήσεων για την αναγκαιότητα αντιμετώπισης της ανεργίας στην περιοχή / Δήμο και την ύπαρξη συγκεκριμένης δυναμικής όσον αφορά την προσφορά εργατικού δυναμικού και ειδικοτήτων

-η επαφή του κόσμου των επιχειρήσεων με αυτή των ανέργων μέσα από τη συμμετοχή σε κοινές δραστηριότητες (π.χ. ημερίδες).

Γ. Παροχή Υπηρεσιών που θα αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και θα διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελουμένων

Ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες του πληθυσμού της περιοχής, τα «Κέντρα Κοινότητας» παρέχουν υπηρεσίες που αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελουμένων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι κάτωθι υπηρεσίες:

συμβουλευτικής υποστήριξης για την ένταξη στην αγορά εργασίας, υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού κ.α.

Παροχή συμβουλευτικής ψυχοκοινωνικής στήριξης σε παιδιά, ενήλικες και οικογένειες

Ανάπτυξη δράσεων δημιουργικής απασχόλησης και μαθησιακής στήριξης παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας, σε συνέργεια με τα προγράμματα εκπαίδευσης που υλοποιούνται (εκπαιδευτικές δραστηριότητες, μαθησιακή υποστήριξη, παροχή γευμάτων, υποστήριξη σχολικού περιβάλλοντος κ.α.)

Προγράμματα για συνδρομή στη δημιουργία ευκαιριών για νέους, π.χ. επαγγελματικός προσανατολισμός για εφήβους, βελτίωση δεξιοτήτων, πολιτισμικές δραστηριότητες, προγράμματα νεανικής συμμετοχής και στήριξης, σε συνεργασία με το Συνήγορο του Παιδιού και άλλες υπηρεσίες και δομές.

Διοργάνωση εκδηλώσεων με επιμορφωτικό, επικοινωνιακό και κοινωνικό περιεχόμενο όπως: οργάνωση ομάδων γειτονιάς για την ανάληψη κοινοτικών πρωτοβουλιών και την ενεργοποίηση των πολιτών, διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων προληπτικής ιατρικής και συνθηκών υγιεινής διαβίωσης, δικτύωση με φορείς της τοπικής κοινωνίας (σχολεία, πολιτιστικοί σύλλογοι, επαγγελματικοί φορείς κλπ) για μεικτές πρωτοβουλίες δράσεων για την τοπική ανάπτυξη, την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής, κ.α.

Μεικτές δράσεις για την κοινωνικοποίηση και την κοινωνική ένταξη, ειδικότερα (αλλά όχι αποκλειστικά) για μαθητές ΑμεΑ, παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, Ρομά και Δικαιούχους Διεθνούς Προστασίας

Παροχή ενημερωτικής συνδρομής για θέματα νομικού χαρακτήρα σε σχέση με τις παρεχόμενες δυνατότητες, όργανα, διαδικασίες κ.λπ.

Συγκέντρωση και διανομή βασικών αγαθών

Ανάπτυξη Δικτύου Εθελοντισμού που είτε θα συνδράμει το προσωπικό του Κέντρου Κοινότητας κατά περίπτωση, πάντοτε υπό την εποπτεία του και με βάση τις οδηγίες και κατευθύνσεις του, είτε θα συμβάλλει στις δράσεις των υπολοίπων δομών αντιμετώπισης της φτώχειας, υπό τις οδηγίες και τον έλεγχο του τακτικού προσωπικού των δομών αυτών

Δομές για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, στο πλαίσιο του "Εθνικού Προγράμματος για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010 - 2013", με Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού, Διαχείρισης και Εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενων δράσεων του Υπουργείου Εσωτερικών (ΕΥΣΥΔΕ - ΥΠΕΣ) και με χρηματοδότηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007 - 2013" (ΕΠΑΔΜ), προώθησε τη δημιουργία ολοκληρωμένου Δικτύου Δομών για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, το οποίο περιλάμβανε δεκατέσσερα (14) Συμβουλευτικά Κέντρα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, καθώς και είκοσι πέντε (25) Συμβουλευτικά Κέντρα Δήμων και δέκα εννέα (19) Ξενώνες Φιλοξενίας Δήμων της χώρας που επιλέχθηκαν βάσει πληθυσμιακών και γεωγραφικών κριτηρίων.

Στόχος του Δικτύου ήταν η παροχή υποστηρικτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε γυναίκες θύματα βίας και τα παιδιά τους για την πρόληψη και καταπολέμηση των σημαντικότερων μορφών έμφυλης βίας (ενδοοικογενειακή βία, σεξουαλική παρενόχληση, βιασμός, trafficking).

Συνδεδειγμένο ιστό των δομών αποτελεί η τηλεφωνική γραμμή SOS 15900 της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, η οποία έχει ήδη συμπληρώσει ένα χρόνο επιτυχημένης λειτουργίας με περισσότερες από 5000 κλήσεις.

Η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), με την ιδιότητα του Συντονιστή Δικαιούχου, υποστήριξε τη δημιουργία και λειτουργία των παραπάνω αυτοδιοικητικών δομών. Με σκοπό τα παραπάνω:

- δημιούργησε τα κατάλληλα πρότυπα και μεθοδολογικά εργαλεία για την άμεση, ορθολογική και αποτελεσματική ανταπόκριση των Δήμων στο διαχειριστικό πλαίσιο χρηματοδότησης του έργου, τόσο κατά το στάδιο της Ένταξης των Έργων όσο και καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του Έργου
- παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη για το σχεδιασμό, την παρακολούθηση και εφαρμογή του Έργου και έχει αναπτύξει, για το λόγο αυτό, ηλεκτρονική δέσμη συνεργασίας και συμβουλευτικό γραφείο υποστήριξης των δομών (helpdesk)
- πραγματοποιεί τεχνικές συσκέψεις σε τακτά χρονικά διαστήματα
- δημιούργησε Βάση Δεδομένων, η οποία θα συλλέγει στοιχεία από όλες τις δομές, τα οποία αφορούν τις εξυπηρετούμενες γυναίκες θύματα βίας και τα στελέχη τα οποία εργάζονται στις δομές
- συνέταξε Οδηγό Δικτύωσης των Δομών
- εκπονεί Πρότυπο Σχέδιο Βιωσιμότητας των Δομών και υποστηρίζει τους Δικαιούχους Δήμους ως προς την εκπόνηση των δικών τους Σχεδίων Βιωσιμότητας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ

Συμβουλευτικό
Κέντρο Γυναικών
Δήμου Πύργου

Ψυχολογική, Κοινωνική στήριξη & Νομική συμβουλευτική
Διευθ/ση: Γυμνασιάρχου Δούκα & Ξάνθου (ηρώων Γαλλικό Ινστιτούτο)
Τηλ: 2621020532, email: piroswomen@outlook.com
Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα έως Παρασκευή 08:00 - 16:00

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συμβουλευτικό Κέντρο Δήμου Πύργου

Το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Πύργου ξεκίνησε τις εργασίες του στις 16/9/2013 και εντάσσεται στην Πράξη με τίτλο: « Ανάπτυξη δομών και υπηρεσιών της τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των γυναικών για την καταπολέμηση της βίας-Δημιουργία Κέντρων Συμβουλευτικής Υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας σε τοπικό επίπεδο» του Ε.Π Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013. Χρηματοδοτείται 100% από το ΕΣΠΑ 2007-2013 με ημερομηνία λήξης του προγράμματος την 31/12/2015.

Απευθύνεται σε γυναίκες που υφίστανται ή έχουν υποστεί οποιαδήποτε μορφή βίας ή εκμετάλλευσης όπως σωματική κακοποίηση, ψυχολογική, συναισθηματική, λεκτική και οικονομική βία, σεξουαλική παρενόχληση, θύματα πορνείας ή εμπορίας και διακίνησης , βιασμό ή απόπειρα βιασμού. Επίσης σε γυναίκες που χρίζουν ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης λόγω των σύγχρονων κοινωνικοοικονομικών προβλημάτων.

Το Κέντρο στελεχώνεται από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό: ψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό, κοινωνιολόγο και παρέχει:

- Εξατομικευμένη και εξειδικευμένη συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη
- Κοινωνική υποστήριξη μέσω διασύνδεσης με άλλες κοινωνικές υπηρεσίες και φορείς, παραπομπή και συνοδεία όποτε αυτό απαιτείται (πρόνοια, νοσοκομεία, ξενώνες φιλοξενίας, αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές)
- Νομική συμβουλευτική και πληροφόρηση

- Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας, με στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών.

Στο πλαίσιο της δικτύωσης και της συνεργασίας με άλλους φορείς το Κέντρο έχει υπογράψει Πρωτόκολλο Συνεργασίας με το Γενικό Νοσοκομείο Πύργου, με την Ιερά Μητρόπολη Ηλείας, με την Δ/ση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφερικής Ενότητας Ηλείας καθώς επίσης έχει έρθει σε επαφή και συνεργάζεται με την Αστυνομική Δ/ση Ηλείας, το Πρωτοδικείο Πύργου, τον ΟΑΕΔ Πύργου, το Χαμόγελο του Παιδιού και με Συλλόγους Γυναικών της περιοχής.

Επίσης, πραγματοποιήθηκαν και δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών, όπως εκδήλωση στις 25 Νοεμβρίου, για την Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας κατά των Γυναικών από το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Δήμου Πύργου, η οποία περιλάμβανε ομιλία στη θεματική της έμφυλης βίας από τα στελέχη του Κέντρου και παρουσίαση του προγράμματος Νομικής Βοήθειας (LegalAid). Επιπλέον παλαιότερα, είχε πραγματοποιηθεί προβολή ταινίας μικρού μήκους (TheNoirProject) με παράλληλη δράση τη συγκέντρωση τροφίμων για την ενίσχυση του κοινωνικού παντοπωλείου.

ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Η δράση αφορά στην παροχή σε ωφελούμενους (γυναίκες και άνδρες που έχουν την επιμέλεια ανηλίκων) θέσεων φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών, σε δημόσιους και ιδιωτικούς Βρεφικούς, Βρεφονηπιακούς, Παιδικούς Σταθμούς, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και πιο συγκεκριμένα του Δήμου Πύργου. Η δράση συμβάλλει στην αύξηση και διατήρηση της απασχόλησης των ωφελούμενων από οικογένειες με εισοδήματα κάτω του ορίου της φτώχειας, σε θέσεις εργασίας με ισότιμους όρους, ώστε μέσα από την ουσιαστική διευκόλυνση τους, να ανταποκριθούν στους απαιτητικούς κι αντικρουόμενους

ρόλους τους, όπως αυτός της οικογενειακής μέριμνας και της παιδικής προστασίας.

Η διάθεση της θέσης πραγματοποιείται προς το κάθε ωφελούμενο άτομο μέσω «αξίας τοποθέτησης» (voucher) του τέκνου του, που λαμβάνει από την ΕΕΤΑΑ Α.Ε., σύμφωνα με τα οριζόμενα σε σχετική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος. Στο πλαίσιο της πράξης προβλέπεται:

* η παροχή θέσεων σε Βρεφικούς, Βρεφονηπιακούς και Παιδικούς Σταθμούς για βρέφη από 2 ή από 8 ή από 18 μηνών έως 2,5 ετών και προ-νήπια

από 2,5 ετών μέχρι την ηλικία εγγραφής στην υποχρεωτική εκπαίδευση

* η παροχή θέσεων σε Βρεφονηπιακούς Σταθμούς Ολοκληρωμένης Φροντίδας για βρέφη από 8 μηνών έως 2,5 ετών και προνήπια από 2,5 ετών

μέχρι την ηλικία εγγραφής στην υποχρεωτική εκπαίδευση

* η παροχή θέσεων σε Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών από την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση έως 12 ετών και σε παιδιά με ελαφριάς μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα.

Τέτοιες δράσεις, συνεισφέρουν σημαντικά στην τοπική κοινωνία, η οποία αντιμετωπίζει καθημερινά πληθώρα προβλημάτων εξαιτίας διάφορων παραγόντων όπως είναι η οικονομική κρίση κ. ά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της εμβέλειας τέτοιων σταθμών αποτελεί η περίοδος 2015-2016 όπου, οι Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Πύργου, (οι τρεις (3) Π.Σ της πόλης του Πύργου (1ος, 2ος, 3ος) και ο Π.Σ Καράτουλα), εντάχθηκαν για 3η φορά, στην δράση της Ε.Ε.Τ.Α.Α Α.Ε «ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ» .

Όλες οι μητέρες προνηπίων (ηλικίας 2,5 έως την εγγραφή τους στο νηπιαγωγείο), εργαζόμενες στον ιδιωτικό τομέα, αυτοαπασχολούμενες, άνεργες, εργαζόμενες στον πρωτογενή τομέα κ.λ.π., έτυχαν των ευεργετικών προνομίων της δράσης της Ε.Ε.Τ.Α.Α Α.Ε που έχει κυρίως να κάνει με την δωρεάν φοίτηση και σίτιση των παιδιών στους Παιδικούς Σταθμούς του Δήμου Πύργου. Συνολικά ο αριθμός των νηπίων με το ανωτέρω πρόγραμμα ανερχόταν στα εκατόν τέσσερα (104) νήπια. Εκτός από νήπια που εγγράφηκαν στους Π.Σ με το πρόγραμμα ΕΣΠΑ, οι Παιδικοί Σταθμοί πραγματοποίησαν και επανεγγραφές - εγγραφές νηπίων, σύμφωνα με τις κενές θέσεις που υπήρχαν, την δυναμικότητα των Π.Σ και την σύνθεση του προσωπικού του Τμήματος Βρεφονηπιακών Σταθμών.

Πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι" (7)

Το πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι" απευθύνεται σε άτομα της τρίτης ηλικίας που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως και άτομα με κινητικές δυσλειτουργίες και ειδικά προβλήματα, με προτεραιότητα αυτούς που ζουν μόνοι τους ή δεν έχουν την πλήρη φροντίδα της οικογένειας ή που το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Συνολικά 120.000 ηλικιωμένοι και άνθρωποι με αναπηρίες ωφελούνται από το πρόγραμμα.

Σκοπός του Προγράμματος είναι να βελτιώσει την ποιότητα ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας καθώς και ατόμων με κινητικά ή άλλα ειδικά προβλήματα (ΑμεΑ), να υποβοηθήσει την αυτόνομη και αξιοπρεπή διαβίωση, να υποστηρίξει το οικογενειακό περιβάλλον των επωφελούμενων και τέλος να προωθήσει την απασχόληση ικανού και εξειδικευμένου προσωπικού.

Ποια είναι τα κριτήρια επιλογής:

Οικονομικά: δίνεται προτεραιότητα στο χαμηλότερο εισόδημα που είναι ως 5000 ευρώ

Οικογενειακή κατάσταση: δίνεται προτεραιότητα σε όσους ζουν μόνοι.

Κατάσταση υγείας: δίνεται προτεραιότητα σε όσους δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν.

Τι υπηρεσίες προσφέρονται;

- Συμβουλευτική και συναισθηματική στήριξη
- Ιατρική φροντίδα με επισκέψεις στο σπίτι
- Νοσηλευτική μέριμνα και φυσιοθεραπεία
- Οικογενειακή - Οικιακή Φροντίδα και ικανοποίηση πρακτικών αναγκών διαβίωσης
- Μικροαγορές, πληρωμή λογαριασμών

- Συνοδεύει στις διάφορες υπηρεσίες

Το πρόγραμμα στελεχώνεται από καταρτισμένα στελέχη και επιστήμονες όπως:

- Κοινωνικοί λειτουργοί που έχουν τη συνολική εποπτεία των ωφελούμενων, αξιολογώντας τα περιστατικά, παρέχοντας κοινωνική υποστήριξη, ερχόμενοι σε επαφή με συναρμόδιους φορείς και παραπέμποντας περιστατικά που δεν άπτονται των υπηρεσιών του προγράμματος.
- Νοσηλευτές/τριες που προσφέρουν πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας και οι οποίες αφορούν σε κατ' οίκον επισκέψεις για τη μέτρηση και καταγραφή των ζωτικών σημείων, τη συνταγογράφηση των φαρμάκων καθώς και συνοδεύει σε νοσοκομεία για τις προγραμματισμένες εξετάσεις τους.
- Οικιακοί βοηθοί που αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση εξωτερικών εργασιών, την προμήθεια των ηλικιωμένων με είδη άμεσης ανάγκης, καθώς και την καθαριότητα του σπιτιού τους. Μια επιπλέον αρμοδιότητα των οικογενειακών βοηθών, ίσως η πλέον σημαντική για τους ανθρώπους αυτούς, είναι η συντροφιά που προσφέρουν αποδεικνύοντας έμπρακτα τον κοινωνικό χαρακτήρα του προγράμματος.

Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας

Το Κέντρο Πρόληψης Π.Ε. Ηλείας «ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ» είναι φορέας που υλοποιεί προγράμματα πρόληψης των εξαρτήσεων και προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας σε συνεργασία με τον Οργανισμό Κατά των Ναρκωτικών και υπό την εποπτεία του. Λειτουργεί από το 1998 με τη μορφή Αστικής μη κερδοσκοπικής Εταιρίας.

Τα προγράμματα υλοποιούνται ανά δήμο και είτε σχεδιάζονται από την επιστημονική ομάδα για τους δήμους – μέλη της Εταιρίας είτε οργανώνονται κατόπιν αιτήματος από την τοπική κοινότητα.

Κέντρο χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Υγείας και τον Οργανισμό Κατά των Ναρκωτικών- ΟΚΑΝΑ κατά 50%, από το Υπουργείο Εσωτερικών κατά 50% και από τους τοπικούς φορείς- μέλη της Αστικής Εταιρίας.

Συνοπτικά μερικές δράσεις είναι οι ακόλουθες: (8)

Προγράμματα για την κοινότητα

«Πρόληψη είναι... να επικοινωνείς,

να δημιουργείς,

να επιλέγεις, να ζεις!»

Η πρόληψη, για να γίνει στάση και επιλογή ζωής από όλους προϋποθέτει την θετική αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών μιας κοινότητας.

Όταν η κοινότητα είναι ευαισθητοποιημένη για θέματα ψυχοκοινωνικής υγείας τότε ενεργοποιείται στην αξιοποίηση φορέων και υπηρεσιών, στην ενίσχυση δικτύων συνεργασίας, στην παροχή ευκαιριών δημιουργικής έκφρασης και διεξόδων για τα μέλη της και στην συλλογική εμπλοκή για βελτίωση των συνθηκών ζωής.

Έτσι, προάγεται η δικτύωση και η κοινωνική συνοχή-παράγοντες που λειτουργούν προστατευτικά για τα μέλη μιας κοινότητας και βοηθούν στην αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων.

Οι παρεμβάσεις μας στην κοινότητα στοχεύουν:

-στην ευαισθητοποίηση του ευρύ πληθυσμού ή φορέων και συλλόγων μιας κοινότητας μέσω διαλέξεων, συζητήσεων, διανομή έντυπου υλικού και ενημέρωση στα ΜΜΕ σχετικά με:

-την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας που αφορά στην ενδυνάμωση και αξιοποίηση του ρόλου της οικογένειας, του σχολείου, της κοινότητας

-στην ανάπτυξη συνεργασίας με τοπικούς φορείς, συλλόγους, υπηρεσίες, σωματείο εθελοντών (Κέντρο Κοινωνικής Παρέμβασης Αμαλιάδας) για :

-την υλοποίηση προληπτικών προγραμμάτων

-την οργάνωση υποστηρικτικών της πρόληψης δράσεων (π.χ πολιτιστικές εκδηλώσεις, Διάβαση ποταμού Νέδα).

Προγράμματα για γονείς

Ο γονεϊκός ρόλος είναι δύσκολος και απαιτητικός σε μια κοινωνία και εποχή που διαρκώς αλλάζει καθιστώντας την ανάγκη των γονιών για ενημέρωση και υποστήριξη σημαντική.

Σ' αυτήν την ανάγκη προσπαθεί να ανταποκριθεί το Κέντρο Πρόληψης με δεδομένο ότι δεν υπάρχουν τέλειοι γονείς, ούτε συνταγές διαπαιδαγώγησης, μέσα από την υλοποίηση των παρακάτω προγραμμάτων:

Βραχεία προγράμματα για γονείς:

- για την ευαισθητοποίηση των γονιών σε θέματα που αφορούν στην οικογένεια
- για να προβληματιστούν για τις ανάγκες και τη συμπεριφορά των παιδιών
- για να κινητοποιηθούν προς αναζήτηση ενίσχυσης στο γονεϊκό τους ρόλο

Μέσα από την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών διαπραγματευόμαστε θέματα όπως:

«ο ρόλος της οικογένειας στη διαπαιδαγώγηση του παιδιού»

«από την αυλή του σπιτιού, στην αυλή του σχολείου»

«επικοινωνώντας με τους εφήβους»

«Η οικογένεια ως σταθερό σύστημα αναφοράς στις αλλαγές της ζωής».

Βιωματικές ομάδες για γονείς με στόχο:

- να εκφράσουν αγωνίες και προβληματισμούς σχετικά με το ρόλο τους
- να ενισχυθούν και να εμπνευσθούν στις δυσκολίες του ρόλου τους
- να αναγνωρίσουν και να κατανοούν τις ανάγκες και τα συναισθήματα των ιδίων και των παιδιών τους
- να έρθουν σε επαφή με τρόπους επικοινωνίας που θα συμβάλλουν στη διαμόρφωση των σχέσεων μέσα στην οικογένεια
- να υποστηριχθούν οι ίδιοι στο ρόλο τους ώστε να προσφέρουν στα παιδιά ένα σταθερό πλαίσιο ασφάλειας και αποδοχής

Οι ομάδες στηρίζονται στην ενεργητική συμμετοχή των γονιών και στη διάθεση τους να μοιραστούν προσωπικές εμπειρίες και βιώματα μέσα από τον χώρο της οικογένειας.

Τα προγράμματα για γονείς υλοποιούνται ανά δήμο με τη συνεργασία εκπροσώπων των δήμων, σχολικών μονάδων και συλλόγων γονέων και κηδεμόνων.

Η αλληλεπίδραση και η αλληλοϋποστήριξη των γονιών σε κοινές εμπειρίες και βιώματα συμβάλλει καθοριστικά στην ενδυνάμωση τους προκειμένου να ανταποκριθούν στο ρόλο τους.

Προγράμματα για Εφήβους

Η εφηβική ηλικία είναι μια μεταβατική αναπτυξιακή περίοδος, η οποία χαρακτηρίζεται από έντονες σωματικές, νοητικές και συναισθηματικές αλλαγές. Σε αυτή την περίοδο, ο έφηβος ταλαντεύεται ανάμεσα στην ασφάλεια της παιδικής ηλικίας και στην ανεξαρτησία και αυτονομία της ενηλικίωσης, αναζητώντας την νέα του ταυτότητα. Η αναζήτηση αυτή προκαλεί στον έφηβο έντονο άγχος, σύγχυση και μια γενικότερη αίσθηση αποσταθεροποίησης.

Μέσα από την συμμετοχή τους στις ομάδες οι έφηβοι μπορούν να:

- υποστηριχθούν στις δυσκολίες επικοινωνίας που αναδύονται την περίοδο της εφηβείας
- ανταλλάξουν απόψεις, προβληματισμούς και εμπειρίες
- επεξεργαστούν συγκρούσεις και να αναζητήσουν εναλλακτικούς τρόπους επίλυσής τους
- κατανοήσουν τη σημασία των συναισθημάτων στην επικοινωνία

Τα προγράμματα για τους εφήβους διαπραγματεύονται:

- την σχέση του εφήβου με τον εαυτό του και τους άλλους
- εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας

Η μεθοδολογία που ακολουθείται είναι η ομαδοσυνεργατική, που βασίζεται στην βιωματική εμπειρία και μάθηση, μέσα από παιχνίδια ρόλων, ασκήσεις εμπιστοσύνης και επικοινωνίας.

Οι ομάδες για εφήβους οργανώνονται ανά δήμο με την συνεργασία των Σχολείων και των αντίστοιχων Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων.

Δράσεις για την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη

Κινητή μονάδα μηχανικής ανακύκλωσης και κομποστοποίησης

Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΑΕ υπέγραψε σύμβαση με τον ΔΗΜΟ ΗΛΙΔΑΣ για την προμήθεια και λειτουργία κινητής μονάδας μηχανικής ανακύκλωσης και κομποστοποίησης.

Συμβατικό αντικείμενο της παρούσας εργολαβίας αποτελεί η επεξεργασία 73.000 τόνων αστικών σύμμεικτων απορριμμάτων (ΑΣΑ) – 2έτη λειτουργίας περίπου –σε Κινητή μονάδα μηχανικής ανακύκλωσης και κομποστοποίησης ΜΟ.Μ.Α.Κ. που θα εγκαταστήσει ο Ανάδοχος, ο οποίος θα προμηθεύσει και τον απαραίτητο κύριο εξοπλισμό καθώς και η διάθεση του υπολείμματος στον παρακείμενο ΧΥΤΥ.

Η αμοιβή του αναδόχου για την παροχή υπηρεσιών της οργάνωσης, λειτουργίας και συντήρησης της Κινητής Μονάδα Μηχανικής Ανακύκλωσης και Κομποστοποίησης καθώς επίσης του Χώρου Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) Νομού Ηλείας θα είναι ανά τόνο εισερχομένων απορριμμάτων.

Η συνολική αξία της σύμβασης υπολογίζεται σε 3.616.000 €.

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΑΚΚΟΥΛΩΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ(9)

Ο Δήμος αντιλαμβανόμενος την τεράστια ζήτηση και θέληση των πολιτών να συμμετέχουν με κάθε τρόπο στην ανακύκλωση, κομποστοποίηση και γενικότερα στην προστασία του περιβάλλοντος, έχει προβεί στις απαραίτητες και νόμιμες ενέργειες ώστε να προμηθευτεί επιπλέον κομποστοποιητές των 330lt, με σκοπό να καλύψει όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό δημοτών, που θα εκφράσουν ενδιαφέρον, υποβάλλοντας σχετικό αίτημα προς το Δήμο.

Η Δ/ση Καθαριότητας & Ανακύκλωσης του Δήμου Πύργου ¹⁵παρέλαβε από την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης Α.Ε. (Ε.Ε.Α.Α.), οκτακόσιες (800) σακούλες ανακύκλωσης και 4.800 φυλλάδια ανακύκλωσης με σκοπό να διανεμηθούν στους δημότες για την προώθηση του προγράμματος της ανακύκλωσης του Δήμου Πύργου.

Σε συνέχεια των δράσεων του ο Δήμος σε συνεργασία με την Δημοτική Επιχείρηση Πύργου Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α., πραγματοποίησε διανομή σακουλών ανακύκλωσης στους παραγωγούς και εμπόρους της λαϊκής αγοράς Πύργου, προκειμένου να συμμετέχουν και εκείνοι ενεργά στην ανακύκλωση και να βοηθήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για την καθαριότητα των χώρων μετά την λήξη λειτουργίας της λαϊκής αγοράς.

¹⁵ <http://cityofpyrgos.gr/ανακυκλωση/08-11-16-800-σακούλες-και-4800-φυλλάδια-ανακύκλωσης-με-σκοπό-να-διανεμηθούν-στους-δημότες>

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΔΩΝ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΛΑΜΠΕΤΙΟΥ & ΣΑΛΜΩΝΗΣ

Ο Αντιδήμαρχος Προγραμματισμού και Ανακύκλωσης του Δήμου Πύργου επισκέφτηκε την, το 8ο Δημοτικό Σχολείο και ενημέρωσε τους μικρούς μαθητές για την ανακύκλωση μοιράζοντας σακούλες ανακύκλωσης και ενημερωτικό υλικό. Επίσης ανέλυσε στους δάσκαλους και στους μικρούς μαθητές την αξία της κομποστοποίησης και τον τρόπο που επιτυγχάνεται. Παρέδωσε στο σχολείο έναν κομποστοποιητή προκειμένου οι μικροί μαθητές από την θεωρία να εξοικειωθούν και με την πράξη της κομποστοποίησης.

Επιπλέον, στα πλαίσια της δημιουργίας λαχανόκηπου, στο Δημοτικό Σχολείο Σαλμώνης, παραδώθηκε κομποστοποιητής και έγινε ενημέρωση στους δασκάλους και στους μαθητές για τον τρόπο χρήσης του.

Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής

Το Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής του Δήμου Πύργου, είναι πλήρως εξοπλισμένο με όλα τα απαιτούμενα μέσα αλλά και τον μηχανοκίνητο εξοπλισμό (μικρά αυτοκίνητα-ποδήλατα κλπ) που απαιτούνται για τη βιωματική εκπαίδευση των μαθητών.

Οι μαθητές στο χώρο αυτό¹⁶ έχουν την ευκαιρία να διδαχθούν κανόνες ορθής κυκλοφοριακής αγωγής στο δρόμο, στη χρήση του ποδηλάτου αλλά και στη συμπεριφορά μέσα στο αυτοκίνητο. Σκοπός του προγράμματος κυκλοφοριακής αγωγής είναι ο εμπλουτισμός της γνώσης και η κατανόηση των βασικών κανόνων οδικής κυκλοφορίας και οδικής συμπεριφοράς.

Η επαναλειτουργία του πάρκου μετά από αρκετά χρόνια, έγινε στην περιοχή της Συντριάδας Πύργου, στον οποίο οι μαθητές μαθαίνουν να κυκλοφορούν σωστά ως πεζοί, οδηγοί ποδηλάτων καθώς και μικρών ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων.

Στο χώρο αυτό πηγαίνουν μαθητές από σχολεία ολόκληρου του νομού , οι οποίοι αφού γνωρίζουν τις εγκαταστάσεις του , χωρίζονται σε ομάδες προκειμένου να γίνει η εκπαίδευση από τους αρμοδίους του πάρκου με τη συνδρομή της Τροχαίας Πύργου.

¹⁶<http://cityofpyrgos.gr/πάρκο-κυκλοφοριακής-αγωγής>

AmaliadaAgro¹⁷

Βασικός στόχος της αναπτυξιακής αυτής σύμπραξης αποτελεί η στήριξη των ανέργων στον αγροτικό τομέα νομού Ηλείας και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Επιπροσθέτως, έχει ως στόχο την προώθηση της κοινωνικής συνοχής.

Μέσα από αυτό το πρόγραμμα θα υπάρξει ενίσχυση της απασχόλησης καθώς και ανάδειξη των δυνατοτήτων του νομού.

Κέντρο Κοινότητας Δήμου Ήλιδας

Το Κέντρο Κοινότητας είναι το πρώτο σημείο επαφής του πολίτη με την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου όπου ο πολίτης ενημερώνεται για όλα τα επιδόματα που δικαιούται ,τις υπηρεσίες ,τους φορείς και τα προγράμματα που του παρέχουν κοινωνική φροντίδα οποιαδήποτε μορφής , σε επίπεδο Δήμου, Περιφέρειας ή Επικράτειας. Αποτελεί το βασικό << πυρήνα >> διευρυμένων υπηρεσιών τύπου “ Onestopshop “ με εξατομικευμένη ολιστική προσέγγιση .

Το Κέντρο Κοινότητας παρέχει ενημέρωση και πληροφόρηση στους πολίτες σχετικά με επιδόματα , παροχές και προγράμματα κοινωνικής προστασίας συμπεριλαμβανομένου του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης , την παραπομπή και διασύνδεση των πολιτών με αυτά και ψυχοκοινωνική υποστήριξη των κατοίκων της περιοχής με έμφαση στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. (άνεργοι, άτομα με αναπηρία, μετανάστες)

¹⁷<http://www.selectika.gr/index.php/amaliada-agro>

Διευρυμένο Κέντρο Κοινότητας Αμαλιάδας¹⁸

Πέρα από την διασύνδεση και ενημέρωση των πολιτών σχετικά με κοινωνικά προγράμματα, το Κέντρο Κοινότητας Αμαλιάδας παρέχει Κοινωνικό Παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο, Κοινωνικό Φροντιστήριο καθώς και παροχή Συσσιτίου.

Το Κοινωνικό Παντοπωλείο είναι δομές διανομής τροφίμων , ειδών παντοπωλείου, ειδών ατομικής υγιεινής, κατεψυγμένων προϊόντων, ειδών ένδυσης και υπόδησης, βιβλίων, παιχνιδιών, cd, κλπ, σε σταθερή και τακτική βάση σε ωφελούμενα άτομα και οικογένειες που τα έχουν ανάγκη.

Η δομή Παροχής Συσσιτίων παρέχει γεύματα σε σταθερή και τακτική βάση σε άτομα που τα έχουν ανάγκη. Το Κοινωνικό Φαρμακείο παρέχει δωρεάν φάρμακα, παραφαρμακευτικά προϊόντα και υγειονομικό υλικό σε ωφελούμενα άτομα που τα έχουν ανάγκη. Το Κοινωνικό Φροντιστήριο συνεχίζει το έργο του με την ανιδιοτελή αφοσίωση των εκπαιδευτικών ώστε να έχουν όλα τα παιδιά δικαίωμα στην πραγματοποίηση των στόχων τους.

Σύνδεση ΤΕΙ & τοπικής κοινωνίας

Το ΤΕΙ έχει αναλάβει δράσεις με τις οποίες προωθεί τους φοιτητές στην τοπική κοινωνία. Οι φοιτητές σε συνεργασία με επαγγελματίες ασκούν τις γνώσεις τους και τις εμπλουτίζουν με την εμπειρία. Επιπλέον , οργανώνονται ημερίδες σε σχολεία με τις οποίες ενημερώνονται οι μαθητές σχετικά με τις προοπτικές και τις ευκαιρίες τις οποίες παρέχει το ΤΕΙ.

¹⁸<https://www.pde.gov.gr/gr/enimerosi/deltia-tupou/item/8694-se-pliri-leitoyrgia-to-dieyrymeno-kentro-koinotitas-amaliadas-me-xrimatodotisi-espa.html?tmpl=component&print=1>

Εθελοντική Αιμοδοσία

Συχνά πλέον οργανώνονται δράσεις εθελοντικής αιμοδοσίας. Ο δήμος έχει ευαισθητοποιήσει μεγάλη μερίδα κόσμου ωστόσο επιδιώκει επιπλέον συμμετοχή ώστε να μπορούν να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες αίματος στην χώρα μας.

4. Συμπεράσματα – Προτάσεις

Παρατηρούμε ότι στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, και πιο συγκεκριμένα στο Νομό Ηλείας έχουν γίνει αρκετές δράσεις προκειμένου να προασπιστεί η κοινωνική πολιτική. Σ' αυτό το κομμάτι έχει συμβάλει ενεργά η ΕΕΤΑΑ, που στηρίζει ενεργά την Τοπική Αυτοδιοίκηση και προάγει προγράμματα τα οποία αφουγκράζονται τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Όσον αφορά το κομμάτι της δημιουργίας δομών και συμβουλευτικών κέντρων για την αποτροπή της βίας κατά των γυναικών, είναι ιδιαίτερα σημαντικά τέτοιου είδους κέντρα, καθώς το φαινόμενο της βίας μαστίζει τη σύγχρονη κοινωνία. Ιδιαίτερα σε επαρχιακές πόλεις, πολλές φορές η αντιμετώπιση των κατοίκων και η στάση τους απέναντι σε τέτοια θέματα μπορεί ακόμα να αποτελούσε ταμπού, ωστόσο με τη βοήθεια του Νομού Ηλείας της ίδρυσης συμβουλευτικών κέντρων, καθώς και την πραγματοποίηση ημερίδων για την ενημέρωση του κοινού, επιτεύχθηκε η αύξηση της ευαισθητοποίησης των κατοίκων.

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς παλαιότερα εμφανίζονταν φαινόμενα αδυναμίας συντήρησης και αυτοεξυπηρέτησης ηλικιωμένων που αδυνατούσαν να ανταποκριθούν σε βασικές ανάγκες της καθημερινότητάς τους. Υπάρχουν αρκετά δημοσιεύματα του τοπικού τύπου που έχουν καλύψει αυτό το πρόγραμμα και υπάρχουν μαρτυρίες τόσο των εθελοντών όσο και των πολιτών που συμμετέχουν σε αυτό που επισημαίνουν τόσο την αναγκαιότητα τέτοιων προγραμμάτων, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο που η χώρα μας βρίσκεται σε οικονομική κρίση, τόσο και του γενικότερου πλαισίου προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο και βοήθειας προς το συνάνθρωπο.

Επιπλέον τα προγράμματα εναρμόνισης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, καθώς και του κέντρου πρόληψης «Παρεμβάσεις», έχουν προσφέρει μεγάλη βοήθεια στο θεσμό της οικογένειας, αρχικά με την ίδρυση βρεφικών και νηπιακών σταθμών όπου μπορούν οι κάτοικοι να χρησιμοποιήσουν και διευκολύνοντάς τους έτσι στην εργασία τους, ιδιαίτερα τις γυναίκες, και επιπροσθέτως με το κέντρο πρόληψης όπου προάγεται η ψυχική υγεία και δίνεται βοήθεια σε όσους την έχουν πραγματικά ανάγκη.

Επιπροσθέτως, το Κέντρο Κοινότητας προσπαθεί να συμβάλλει στην βελτίωση του τρόπου ζωής καθώς και οι ενέργειες του ΤΕΙ το οποίο προσπαθεί να εντάξει τους φοιτητές στον επαγγελματικό κλάδο και την τοπική κοινωνία.

Τα προγράμματα προστασίας του περιβάλλοντος και αειφόρου ανάπτυξης σε συνδυασμό με την κυκλοφοριακή αγωγή, έχουν ενισχύσει την ανάγκη για περισσότερη ενημέρωση καθώς και συνειδητοποίηση των κατοίκων του Νομού της αναγκαιότητας της αλλαγής της νοοτροπίας της αντιμετώπισης του περιβάλλοντος και συνεισφοράς του καθενός ως άτομο, με απλές αλλαγές στην καθημερινότητά του, όπως είναι η ανακύκλωση, η οικιακή κομποστοποίηση κ. ά. στη γενικότερη προώθηση και υλοποίηση τέτοιων προγραμμάτων.

Τέλος, πρέπει να αναφέρουμε ότι ο Νομός Ηλείας θα μπορούσε να προβεί στην υλοποίηση περισσότερων ημερίδων και δράσεων σε τακτά χρονικά διαστήματα για την ενημέρωση όλων των κατοίκων περί των διαφόρων προγραμμάτων που υλοποιούνται και τις διάφορες αλλαγές που πραγματοποιούνται σ' αυτά και όχι μόνο επετειακά όπως μερικές φορές συμβαίνει, καθώς επίσης και να προβεί στην υλοποίηση περισσότερων προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος και αειφόρου ανάπτυξης πιο καινοτόμων, που να ξεπερνούν τα τετριμμένα της ανακύκλωσης ή κομποστοποίησης αλλά να ενσωματώνονται δυναμικά στην καθημερινότητα (μεγαλύτερη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πιλοτικές δράσεις αλλαγής του τρόπου διαχείρισης των αποβλήτων που να ξεπερνά το κομμάτι της κομποστοποίησης κλπ., με παράδειγμα το Νομό Λάρισας που αποτελεί έναν απ' τους πιο καινοτόμους νομούς σε αυτό το κομμάτι).

Αναφορές

1. <https://www.eetaa.gr/index.php?tag=etairia>
2. <http://cityofpyrgos.gr/ανακοινωσεις-δελτια-τυπου/κέντρο-κοινότητας-δήμου-πύργου>
3. https://www.eetaa.gr/index.php?tag=via_genika
4. https://www.eetaa.gr/index.php?tag=via_symb_kentra_pyrgos
5. <http://cityofpyrgos.gr/ανακοινωσεις-δελτια-τυπου/εκδήλωση-για-την-παγκόσμια-ημέρα-εξάλειψης-της-βίας-κατά-των-γυναικών-από>
6. https://www.eetaa.gr/index.php?tag=paidikoi_neoi
7. <http://www.helping.gr/16D7700F.el.aspx>
8. <http://www.paremvaseis.gr/draseis/8.html>
9. <http://cityofpyrgos.gr/ανακυκλωση/08-11-16-800-σακούλες-και-4800-φυλλάδια-ανακύκλωσης-με-σκοπό-να-διανεμηθούν-στους-δημότες>
10. <http://cityofpyrgos.gr/ανακυκλωση/06-11-2015-δελτο-τυπου-διανομη-καδων-κομποστοποιησης-στα-δημοτικα-σχολεια-λαμπειου>
11. <http://cityofpyrgos.gr/πάρκο-κυκλοφοριακής-αγωγής>

Βιβλιογραφία

Βενιέρης, Δ., Παπαθεοδώρου, Χ., (2003), «*Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα, Προκλήσεις και Προοπτικές*», Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Κοντιάδης, Ξ., Καλατζής, Ν., Μίχος, Λ., Μπιτσάνη, Ε., Τσέκος, Θ., (2006), «*Κοινωνική Πολιτική και ΤΑ, Τελική Έκθεση*», Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

Κρεμαλής, Κ.Δ., (1985), «*Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων*», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα.

Κρητικός Α, (2010) , *Παράγοντες αλλαγής των Κοινωνικών Κρατών την εποχή της Παγκοσμιοποίησης* , Εκδόσεις: Νήσος, Αθήνα

Λαδιάς Χ. (2014) , *Ειδικά Θέματα Αυτοδιοίκησης*, Εκδόσεις: Παπαζήση

Πετμεζίδου-Τσουλουβή, Μ., (1992), «*Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνική Πολιτική*», Εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα.

Στασινοπούλου, Ο. (1992), «*Κράτος Πρόνοιας*», Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Στασινοπούλου, Ο., (2003), «*Κράτος Πρόνοιας - Ιστορική Εξέλιξη, Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις*», Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Στασινοπούλου, Ο., (2006), «*Κοινωνική Πολιτική. Βασικές έννοιες, ιστορική εξέλιξη, φορείς και πρότυπα*», Σημειώσεις μαθήματος, Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

Χλέπας Ν. (2015) , *Η τοπική διοίκηση στην Ελλάδα*, Εκδόσεις: Νομική Βιβλιοθήκη

Gough I. (2008) , *Η πολιτική οικονομία του Κοινωνικού Κράτους*, Εκδόσεις: Σαββάλας, Αθήνα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Γενικά Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά Νομών Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας			
Νομός:	Αχαΐας	Ηλείας	Αιτωλοακαρνανίας
Γεωγραφικό διαμέρισμα:	Πελοπόννησος	Πελοπόννησος	Στερεά Ελλάδα
Περιφέρεια:	Δυτική Ελλάδα	Δυτική Ελλάδα	Δυτική Ελλάδα
Πρωτεύουσα:	Πάτρα	Πύργος Ηλείας	Μεσολόγγι
Πληθυσμός ¹ :	322.789 κάτοικοι	193.288 κάτοικοι	224.429 κάτοικοι
Έκταση:	3.271 km ²	2.618 km ²	5.447 km ²
Πυκνότητα πληθυσμού:	98,7 κάτ/km ²	73,8 κάτ/km ²	41,20 κάτ/km ²
Αριθμός επαρχιών:	3	2	5
Αριθμός δήμων και κοινοτήτων:	23 ²	22 ³	29 ⁴
Δικτυακός τόπος:	www.achaia.gr	www.nailias.gr	www.aitoloakarnania.gr

Πίνακας 1 Γενικά Χαρακτηριστικά των Νομών

Δημογραφική Εξέλιξη των Νομών Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας				
ΝΟΜΟΣ /ΕΤΟΣ	1971	1981	1991	2001
ΑΧΑΪΑΣ	240.854	275.193	300.078	322.789
ΗΛΕΙΑΣ	164.061	160.305	179.429	193.288
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	228.989	219.764	228.180	224.429
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	633.904	655.262	707.687	741.262
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	8.768.128	9.740.417	10.259.900	10.964.000
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	7,23%	6,73%	6,90%	7,00%

Πίνακας 2 Δημογραφική Εξέλιξη

Πηγή: ΕΣΥΕ

Ποσοστιαία Εξέλιξη του Πληθυσμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας			
	1971 - 1981	1981 -1991	1991 - 2001
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	3,37%	8%	4,74%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	11,08%	5,34%	6,57%

Πίνακας 3 Ποσοστιαία Εξέλιξη του Πληθυσμού

Πληθυσμός Ξένης και Ελληνικής Υπηκοότητας στους Νομούς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας	
ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ	322789
Ελληνική ⁵	303669
Ξένη	19117
Χωρίς ή Αδιευκρίνιστη υπηκοότητα	3
ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΪΑΣ	193288
Ελληνική	181303
Ξένη	11984
Χωρίς ή Αδιευκρίνιστη υπηκοότητα	1
ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	224429
Ελληνική	216939
Ξένη	7490
Χωρίς ή Αδιευκρίνιστη υπηκοότητα	0
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	740506

Πίνακας 4 Πληθυσμός Ξένης και Ελληνικής Υπηκοότητας
Πηγή: ΕΣΥΕ

Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας					
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Σύνολο Ανέργων	Νέοι Άνεργοι	Οικονομικώς μη ενεργοί
ΑΧΑΪΑΣ	129097	108527	20570	10886	161143
ΗΛΕΪΑΣ	75200	62702	12498	7373	99033
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	87060	76256	10804	7176	112750
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	291357	247485	43872	25435	372926
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	4621848	4108083	513765	247155	5265889

Πίνακας 5 Οικονομικώς ενεργός και μη Πληθυσμός
Πηγή: ΕΣΥΕ

Απασχολούμενοι κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας					
	ΑΧΑΪΑ	ΗΛΕΙ Α	ΑΙΤΩΛΟ ΑΚΑΡΝΑ ΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ ΑΣ	ΣΥΝΟΛ Ο ΧΩΡΑΣ
Σύνολο Απασχολούμενων	108527	62702	76256	247485	410808 3
Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία	13278	20812	25859	59949	576790
Αλιεία	219	175	929	1323	18321
Ορυχεία, λατομεία	77	13	104	194	11442
Μεταποιητικές βιομηχανίες	10645	3681	4669	18995	493925
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, νερού	689	455	625	1769	37237
Κατασκευές	10109	5684	7163	22956	351712
Εμπόριο, επισκευές	15236	6630	8775	30641	605785
Ξενοδοχεία, εστιατόρια	5464	2658	3385	11507	235818
Μεταφορές, αποθήκευση, επικοινωνίες	8622	3020	3876	15518	264437
Ενδιάμεσοι χρηματο-πιστωτικοί οργανισμοί	2342	985	1092	4419	105961
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας εκμισθώσεις, επ/κές δραστηριότητες	5647	2154	2326	10127	238776
Δημόσια διοίκηση, άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	9547	4394	4874	18815	320716
Εκπαίδευση	8562	2839	4478	15879	249932
Υγεία, κοινωνική μέριμνα	5801	1852	2626	10279	184850
Άλλες επιγ/κές δραστηριότητες	3542	1558	1615	6715	136196
Ιδωτικά νοικοκυριά που απασχολούν προσωπικό	993	337	302	1632	57318
Εταιρικοί οργανισμοί και όργανα	3	4	2	9	1102
Δήλωσαν ασαφώς ή δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	7751	5451	3556	16758	217765

Πίνακας 6 Απασχολούμενοι κατά κλάδο

Πηγή: ΕΣΥΕ

Οργανωτική Δομή

Η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:

Αρχικά, από την Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Από την Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Από την Διεύθυνση Τεχνικών Έργων, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Επίσης, από την Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας. Την Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας. Τέλος, Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας.

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ανάγονται ιδίως στον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων, τον επιχειρησιακό προγραμματισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων της Περιφέρειας και την παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας.

Διάρθρωση και αρμοδιότητες Τμημάτων

Τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής
2. Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων
3. Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης
4. Τμήμα Τεκμηρίωσης
5. Γραφείο Ενημέρωσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων και Εξυπηρέτησης Επενδυτών
6. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Στη συνέχεια, Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού ανάγονται σε τρεις τομείς Περιβάλλον – Υδροοικονομία - Χωρικό Σχεδιασμό και συγκεκριμένα:

Αρχικά, στον έλεγχο τήρησης των περιβαλλοντικών όρων για δραστηριότητες και έργα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στην έγκριση περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων, στην ορθολογική διαχείριση της ενέργειας και των φυσικών πόρων , τη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος, στην κατάρτιση και έγκριση του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και στην εφαρμογή μέτρων, προγραμμάτων και δράσεων της Περιφέρειας, καθώς και στην ανάπτυξη της χωροταξικής κατανομής των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της περιφέρειας.

Επιπροσθέτως, στη μέριμνα για την αποτελεσματική προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και την ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση και αξιοποίηση των πολύτιμων υδατικών μας πόρων.

Ακόμα, στη μέριμνα για τη ρύθμιση των αντιθέσεων που εκφράζονται στον χώρο από τις δραστηριότητες διαφορετικών ομάδων πολιτών και την κατανομή των χρήσεων γης, για το πλαίσιο χωροθέτησης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, την εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στις συλλογικές υπηρεσίες και υποδομές, την ισορροπία του δικτύου των πόλεων και τις σχέσεις πόλης-υπαίθρου, τη διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και τη προστασία του περιβάλλοντος.

Τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
2. Τμήμα Περιβάλλοντος, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
3. Τμήμα Υδροοικονομίας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
4. Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
5. Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Αχαΐας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας
6. Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας
7. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Ύστερα η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων έχει ως αποστολή το σχεδιασμό, προγραμματισμό, συντονισμό των τεχνικών έργων όλης της Περιφέρειας, τη μελέτη, εκτέλεση, επίβλεψη, παραλαβή και συντήρηση των τεχνικών έργων που εκτελούνται σε περισσότερες της μίας Περιφερειακές Ενότητες. Συνεργάζεται με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία για την εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις στις αντίστοιχες Διευθύνσεις των Περιφερειακών Ενοτήτων για την εκτέλεση της αποστολής τους.

Τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
2. Τμήμα Ωρίμανσης Έργων, Ελέγχου Ποιότητας και Τεχνικών Προδιαγραφών
3. Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος
4. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Στη συνέχεια η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Π. Ε. Αιτωλοακαρνανίας έχει ως αποστολή τη μελέτη, εκτέλεση, επίβλεψη, παραλαβή και συντήρηση των πάσης φύσεως τεχνικών έργων που εκτελούνται στην περιοχή ευθύνης της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας.

Τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας απαρτίζουν οι ακόλουθες οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
2. Τμήμα Εργαστηρίων
3. Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος
4. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Τα υπόλοιπα τμήματα διεύθυνσης τεχνικών έργων έχουν την ίδια αποστολή.

Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σε αυτή, την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους και την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους.

Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες. Την Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, την Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Επίσης από την Διεύθυνση Διοίκησης, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, την Διεύθυνση Οικονομικού - Δημοσιονομικού Ελέγχου, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Επιπροσθέτως από την Διεύθυνση Διοικητικού-Οικονομικού Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας και τέλος την Διεύθυνση Διοικητικού-Οικονομικού Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας.

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ανάγονται ιδίως στην εκπόνηση στρατηγικής, μελέτης, ανάπτυξης, εγκατάστασης καθώς και τη συνεχή υποστήριξη των πληροφοριακών συστημάτων και δικτύων επικοινωνιών των Υπηρεσιών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, στη διασφάλιση της τεχνικής και οργανωτικής διαλειτουργικότητας των συστημάτων πληροφορικής της Περιφέρειας, με αντίστοιχα συστήματα άλλων φορέων της Δημόσιας Διοίκησης.

Επίσης, στη σχεδίαση της πολιτικής ασφάλειας των πληροφοριακών συστημάτων και στη μέριμνα για την οργάνωση και ακεραιότητα των πληροφοριακών δεδομένων, στην αξιοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων για την ανάπτυξη και βελτίωση των υποδομών πληροφορικής και επικοινωνιών της Περιφέρειας και στη διασφάλιση της λειτουργίας των εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που συνδέονται με τη διαφάνεια των πράξεων των οργάνων και των Υπηρεσιών της Π.Δ.Ε. Η Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης έχει αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Τη Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Ανάπτυξης Πληροφορικής και Επικοινωνιών, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
2. Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
3. Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Αχαΐας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας
4. Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας
5. Τμήμα Διαφάνειας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
6. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Συνεχίζοντας, οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Εξυπηρέτησης του Πολίτη ανάγονται ιδίως στο σχεδιασμό και το συντονισμό δράσεων για το σύνολο των υπηρεσιών της Περιφέρειας με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, καθώς και στην εισήγηση οργανωτικών μέτρων που είναι αναγκαία για τη βελτίωση της απόδοσης των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Στα καθήκοντα της Διεύθυνσης είναι, επιπλέον, η παρακολούθηση όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας με αντίστοιχες προτάσεις βελτίωσης, όπου απαιτείται.

Τη Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Συντονισμού
2. Τμήμα Σχεδιασμού
3. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Παρακάτω, οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Διοίκησης ανάγονται ιδίως στη διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών της Περιφέρειας, στη συνδρομή των οργάνων των υπηρεσιών αυτών για την εκπλήρωση των στόχων τους και της αποστολής τους, στο σχεδιασμό και την επίβλεψη εφαρμογής βελτιώσεων στη διοικητική τους οργάνωση, στην επεξεργασία στοιχείων για την εκτίμηση των αναγκών των υπηρεσιών σε προσωπικό, στη διαχείριση όλων των θεμάτων διοίκησης προσωπικού, καθώς και στα θέματα σχετικά με τη διενέργεια των εκλογών και, τέλος, στην εύρυθμη λειτουργία των συλλογικών οργάνων της Περιφέρειας.

Η Διεύθυνση Διοίκησης έχει αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια και απαρτίζεται από τις εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Οργάνωσης και Αξιοποίησης Ανθρώπινου Δυναμικού
2. Τμήμα Υπηρεσιακής Κατάστασης Ανθρώπινου Δυναμικού
3. Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας και Κίνησης Οχημάτων
4. Τμήμα Συλλογικών Οργάνων
5. Τμήμα Γραμματείας

Επιπλέον, στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Οικονομικού - Δημοσιονομικού Ελέγχου ανάγονται ιδίως η συγκέντρωση και επεξεργασία των αναγκαίων στοιχείων για την κατάρτιση, τροποποίηση και παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού της Περιφέρειας, του απολογισμού και κάθε οικονομικής κατάστασης, καθώς και η διενέργεια των δημοσιονομικών δεσμεύσεων, ο έλεγχος, εκκαθάριση και εντολή πληρωμής όλων των δαπανών της Περιφέρειας.

Η Διεύθυνση Οικονομικού - Δημοσιονομικού Ελέγχου έχει επίσης ως αρμοδιότητα την καταγραφή, αξιοποίηση και προστασία της περιουσίας της Π.Ε. Αχαΐας, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Περιφέρειας, την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων δημιουργίας και απόκτησης εσόδων, την πληρωμή κάθε είδους δαπάνης και τη λογιστική και ταμειακή διαχείριση, την εκκαθάριση της μισθοδοσίας και των πάσης φύσεως αποδοχών του προσωπικού και της αντιμισθίας των αιρετών εκπροσώπων, την κατάρτιση και εκτέλεση του προγράμματος προμηθειών και την τήρηση των απαιτούμενων αρχείων, βιβλίων και στοιχείων.

Καθήκοντα Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών (Π.Ο.Υ.) εκτελεί ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Οικονομικού - Δημοσιονομικού Ελέγχου, ο οποίος είναι και αποκλειστικά υπεύθυνος για τις αρμοδιότητες οι οποίες αφορούν στη δημοσιονομική διαχείριση της Περιφέρειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν.4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α').

Η Διεύθυνση Οικονομικού - Δημοσιονομικού Ελέγχου έχει αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια και την απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
2. Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
3. Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
4. Τμήμα Οικονομικής Υποστήριξης Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
5. Τμήμα Οικονομικής Υποστήριξης Π.Ε. Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας
6. Τμήμα Προσόδων και Περιουσίας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας
7. Τμήμα Προμηθειών, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας
8. Τμήμα Μισθοδοσίας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας
9. Τμήμα Μισθοδοσίας Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
10. Τμήμα Μισθοδοσίας Π.Ε. Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας
11. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης, με έδρα την Πάτρα

Στη συνέχεια, οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Διοικητικού-Οικονομικού Π.Ε. Ηλείας ανάγονται ιδίως στη συνδρομή των οργάνων των υπηρεσιών της Π.Ε. για την εκπλήρωση των στόχων τους και της αποστολής τους, στην τήρηση του προσωπικού μητρώου των υπαλλήλων των υπηρεσιών κάθε Π.Ε., στην έκδοση πιστοποιητικών υπηρεσιακών μεταβολών του προσωπικού αυτού, στην έκδοση οποιασδήποτε ατομικής πράξης για το προσωπικό αυτό εκτός εκείνων για τις οποίες απαιτείται γνώμη συλλογικού οργάνου και οι οποίες εκδίδονται από τη Διεύθυνση Διοίκησης στην έδρα της Περιφέρειας, στην άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικά με τη διενέργεια των εκλογών, στην καταγραφή, αξιοποίηση και προστασία της περιουσίας της Π.Ε., στην αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων δημιουργίας και απόκτησης εσόδων, στην εκτέλεση του προγράμματος προμηθειών, εργασιών και υπηρεσιών που αφορούν στην Π.Ε. και εντός των ορίων που θέτει ο προϋπολογισμός της Περιφέρειας, καθώς και στην τήρηση των απαιτούμενων αρχείων, βιβλίων και στοιχείων.

Τη Διεύθυνση Διοικητικού-Οικονομικού Π.Ε. Ηλείας απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Προσωπικού
2. Τμήμα Προμηθειών
3. Τμήμα Προσόδων και Περιουσίας
4. Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας και Κίνησης Οχημάτων
5. Τμήμα Γραμματείας

Την ίδια αποστολή έχει και η σχετική διεύθυνση με ενότητα την Αιτωλοακαρνανία.

Η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σ' αυτή, την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους και την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους. Οφείλει να βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους.

Η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες με αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια. Την Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, την Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, την Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, την Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας και τέλος την Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας ανάγονται ιδίως στη διαφύλαξη και βελτίωση της υγείας και της ευεξίας του πληθυσμού, τοπικού, παγκόσμιου, μετακινούμενου και μη, μέσω πολυτομεακών συνεργασιών και πρακτικών που αποσκοπούν στην προάσπιση και προαγωγή της υγείας και της ευεξίας του ατόμου ώστε να είναι ικανό να αναπτύξει τον έλεγχο πάνω στην υγεία του και να τη βελτιώσει, στον εκσυγχρονισμό, τον έλεγχο και την προστασία των επαγγελματιών και των υπηρεσιών υγείας, με σαφή προσανατολισμό στην ποιότητα ζωής ασθενών και μη, και με βάση τις ανάγκες ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, καθώς και στην προστασία και προαγωγή της υγείας με την ανάπτυξη προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού για θέματα αγωγής υγείας, πρόληψης και προαγωγής της υγείας.

Τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Υπηρεσιών και Επαγγελματιών Υγείας
2. Τμήμα Δημόσιας Υγιεινής
3. Τμήμα Πρόληψης και Προαγωγής Υγείας
4. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας ασκεί ιδίως αρμοδιότητες προνοιακού χαρακτήρα που αφορούν την οικογένεια, το παιδί, τους ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες και ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες, μεταξύ αυτών πρόσφυγες και μετανάστες, καθώς και αρμοδιότητες που ανάγονται στην κοινωνική και οικονομική στήριξη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, στη διεξαγωγή ερευνών για το σχεδιασμό προγραμμάτων για την κάλυψη αναγκών του ευρύτερου πληθυσμού.

Επιπλέον, από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας ασκούνται και οι αρμοδιότητες που απορρέουν από τις διατάξεις των άρθρων 13 και 14 του ν. 4445/2016, στο πλαίσιο του αυτοδιοικητικού επιπέδου λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής.

Τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής
2. Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών - Περιφερειακό Παρατηρητήριο
3. Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
4. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Ηλείας ανάγονται ιδίως στη διαφύλαξη και βελτίωση της υγείας και της ευεξίας του πληθυσμού, στην εξασφάλιση της δημόσιας υγείας με τον υγειονομικό έλεγχο, την εφαρμογή της υγειονομικής νομοθεσίας, την έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων, τη λήψη μέτρων σε θέματα δημόσιας υγιεινής, την επιβολή κυρώσεων, την έκδοση γνωματεύσεων για τη χορήγηση αδειών όλων των επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και στην εξασφάλιση της υγιεινής του περιβάλλοντος σε επίπεδο Π.Ε.

Τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Ηλείας απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου ΠΕ Ηλείας, με έδρα τον Πύργο
2. Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης ΠΕ Ηλείας, με έδρα τον Πύργο
3. Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων ΠΕ Ηλείας, με έδρα τον Πύργο
4. Γραφείο Ενημέρωσης Κοινού για θέματα δικαιωμάτων πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής μέριμνας ΠΕ Ηλείας, με έδρα τον Πύργο
5. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Οι αντίστοιχες οργανικές μονάδες και στόχοι αποτελούν και τα τμήματα της Αχαΐας και Αιτωλοακαρνανίας.

Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σε αυτή, την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους και την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους. Οφείλει να βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους.

Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες με αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια. Την Διεύθυνση Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, την Διεύθυνση Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Τουρισμού και Απασχόλησης, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, την Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, την Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας και τέλος την Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων ανάγονται ιδίως στη χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, στον καθορισμό και τον αποχαρακτηρισμό λατομικών περιοχών, καθώς και στην άσκηση αρμοδιοτήτων που μεταφέρονται στην Περιφέρεια από την Κεντρική Διοίκηση. Προκειμένου να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική εφαρμογή της βιομηχανικής νομοθεσίας στο σύνολό της και να υλοποιούνται οι γενικές κατευθύνσεις του αρμόδιου Υπουργείου σε θέματα βιομηχανικής πολιτικής, η Διεύθυνση Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων ενημερώνει το καθ' ύλην αρμόδιο ιδίως για τα θέματα αυτά Υπουργείο, για κάθε ζήτημα της αρμοδιότητάς της που ανακύπτει κατά την εφαρμογή της βιομηχανικής νομοθεσίας από τις συναρμόδιες υπηρεσίες, με σκοπό την επίλυση των προβλημάτων και την παροχή διευκρινίσεων ή οδηγιών σε θέματα ερμηνείας της κείμενης νομοθεσίας.

Η Διεύθυνση Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων παρέχει τις κατευθυντήριες οδηγίες στις περιφερειακές υπηρεσίες που ασκούν αρμοδιότητες βιομηχανίας, ενέργειας και φυσικών πόρων σε επίπεδο Π.Ε.

Τη Διεύθυνση Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Τεχνικών Εφαρμογών
2. Τμήμα Διοικητικών Διαδικασιών

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Τουρισμού και Απασχόλησης ανάγονται ιδίως σε θέματα υποστήριξης του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, σε θέματα της πέραν του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος δια βίου μάθησης και της σύνδεσης αυτών με την απασχόληση, στην κατάρτιση προγραμμάτων για τον τουριστικό σχεδιασμό, καθώς και για την τουριστική ανάπτυξη και προβολή της Περιφέρειας, σε συνεργασία με τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (ΕΟΤ) και τους ΟΤΑ α΄ βαθμού της περιφέρειας.

Τη Διεύθυνση Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Τουρισμού και Απασχόλησης απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Απασχόλησης
2. Τμήμα Σχεδιασμού Τουριστικής Στρατηγικής
3. Τμήμα Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού
4. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Η Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε. Ηλείας ασκεί σε επίπεδο Π.Ε. αρμοδιότητες ιδίως του τομέα φυσικών πόρων, ενέργειας και βιομηχανίας, του τομέα απασχόλησης, εμπορίου, τουρισμού, πολιτισμού και αθλητισμού καθώς και αρμοδιότητες παιδείας και δια βίου μάθησης, οι οποίες έχουν ανατεθεί στις Περιφέρειες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η Διεύθυνση οφείλει να απευθύνεται στις αντίστοιχες οργανικές μονάδες της έδρας της Περιφέρειας, για την αντιμετώπιση θεμάτων της αρμοδιότητάς τους.

Τη Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε. Ηλείας απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων
2. Τμήμα Επαγγέλματος
3. Τμήμα Εμπορίου
4. Τμήμα Παιδείας
5. Τμήμα Τουρισμού, Αθλητισμού, Πολιτισμού και Απασχόλησης
6. Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής είναι αρμόδια για την οργάνωση, τον συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σ' αυτή την παροχή κατευθυντηρίων οδηγιών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη λειτουργικότητα και αποδοτικότητά τους, καθώς και τις αρμοδιότητες που απορρέουν από την ΥΑ 2545/2016 (ΦΕΚ Β' 3447/25.10.2016) όπως ισχύει και με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Έχει τακτική και συστηματική συνεργασία με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία κατά κύριο λόγο, για αλληλοενημέρωση σε υπηρεσιακά θέματα, επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν, απάντηση σε ερωτήματα που δημιουργούνται από την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την αγροτική οικονομία, κτηνοτροφία, αλιεία, πολιτική γη κ.λπ.

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες.

Αρχικά, την Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, την Διεύθυνση Κτηνιατρικής, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, την Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, την Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας και τέλος την Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας ανάγονται ιδίως στην κατάρτιση ετήσιων και πολυετών περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία, στην εκπόνηση και αξιολόγηση σχετικών μελετών και μέτρων περιφερειακής αγροτικής και αγροδιατροφικής πολιτικής, τόσο στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, όσο και στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών και αγροδιατροφικών προϊόντων.

Μεριμνά για την ανάπτυξη και την ποιοτική βελτίωση της γεωργίας και της κτηνοτροφίας στον τομέα της φυτικής και της ζωικής παραγωγής αντίστοιχα, σε συνδυασμό με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Επικοινωνεί με τις αρμόδιες υπηρεσίες των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργείων και εφαρμόζει τις εθνικές πολιτικές στα θέματα της αρμοδιότητάς της σύμφωνα με τις οδηγίες τους, συνεργάζεται, επικοινωνεί και παρέχει πληροφορίες στους Δήμους της περιοχής της περιφέρειας για τα θέματα της αρμοδιότητάς της, αλλά και τις κατευθυντήριες οδηγίες στις περιφερειακές υπηρεσίες, που ασκούν αρμοδιότητες γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας σε επίπεδο Π.Ε.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του προηγούμενου εδαφίου είναι δυνατή η πραγματοποίηση κοινών εκδηλώσεων με τους Πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), τις Συλλογικές Αγροτικές Οργανώσεις (ΣΑΟ), ή και άλλους Επαγγελματικούς, Επιχειρηματικούς, Επιστημονικούς και Ερευνητικούς φορείς της αγροδιατροφικής αλυσίδας για την καλύτερη ενημέρωση των απασχολούμενων στον αγροτικό και αγροδιατροφικό τομέα αλλά και των καταναλωτών και την εν γένει εξυπηρέτηση αυτών. Η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας, επιπλέον ασκεί τις αρμοδιότητες που απορρέουν από την ΥΑ 2545/2016 (ΦΕΚ Β' 3447/25.10.2016) όπως ισχύει και με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Προγραμματισμού, Μελετών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Αγροδιατροφής
2. Τμήμα Συντονισμού της Υλοποίησης Δράσεων Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής
3. Τμήμα Υλοποίησης της Τεχνικής Υποστήριξης του ΠΑΑ
4. Τμήμα Αλιείας
5. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής είναι επιτελικές για όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Ανάγονται ιδίως στη μέριμνα για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου σε όλη την Περιφέρεια, την εξασφάλιση της υγείας των ζώων, τη λήψη αποφάσεων για ασθένειες ζώων που μπορεί να έχουν επιδημικό χαρακτήρα, καθώς και τη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας. Επικοινωνεί με τις αρμόδιες υπηρεσίες των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργείων και εφαρμόζει τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές στα θέματα της αρμοδιότητάς της σύμφωνα με τις οδηγίες τους. Η Διεύθυνση Κτηνιατρικής συνεργάζεται, επικοινωνεί και παρέχει πληροφορίες στους ΟΤΑ Α΄ βαθμού της περιφέρειας για τα θέματα της αρμοδιότητάς της και παρέχει τις κατευθυντήριες οδηγίες στις περιφερειακές υπηρεσίες που ασχολούνται με θέματα Κτηνιατρικής σε επίπεδο Π.Ε.

Τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Υγείας Ζώων, Κτηνιατρικής Αντίληψης και Φαρμάκων
2. Τμήμα Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας
3. Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Ηλείας ανάγονται ιδίως στη μέριμνα για την ανάπτυξη και την ποιοτική βελτίωση των τομέων της φυτικής και της ζωικής παραγωγής στην περιοχή των περιφερειακών ενοτήτων, τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, τη διενέργεια ελέγχων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου στην περιφέρεια, την εξασφάλιση της υγείας των ζώων και τη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας στην Π.Ε., την ανάπτυξη επιχειρήσεων ιχθυοκαλλιέργειας εντός ιχθυοτρόφων υδάτων και μονάδων συσκευασίας, μεταποίησης και εμπορίας αλιευμάτων στην Π.Ε., καθώς και σε αρμοδιότητες τοπογραφίας, εποικισμού και αναδασμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η Διεύθυνση οφείλει να συνεργάζεται με την αντίστοιχη οργανική μονάδα των Διευθύνσεων της έδρας της Περιφέρειας για την αντιμετώπιση θεμάτων της αρμοδιότητάς τους.

Τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Ηλείας απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Ποιοτικού, Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου και Φυτοπροστασίας
2. Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής και Υλοποίησης Δράσεων του ΠΑΑ
3. Τμήμα Πολιτικής Γης
4. Τμήμα Εγγείων Βελτιώσεων
5. Τμήμα Κτηνιατρικής
6. Τμήμα Αλιείας
7. Περιφερειακά Γραφεία Αγροτικής Οικονομίας
8. Περιφερειακά Αγροτικά Κτηνιατρεία
9. Γραφεία Γραμματειακής Υποστήριξης

Η **Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών** είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σ' αυτή, την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους και την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους. Οφείλει να βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους.

Η Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες με αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια. Την Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας, με έδρα το Μεσολόγγι και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, την Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας, με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Αχαΐας και την Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, με έδρα τον Πύργο και χωρική αρμοδιότητα στην Π.Ε. Ηλείας.

Η Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Ηλείας ασκεί όλες τις αρμοδιότητες του τομέα Μεταφορών και Επικοινωνιών, οι οποίες έχουν ανατεθεί στις Περιφέρειες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Τη Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Ε. Ηλείας απαρτίζουν οι εξής οργανικές μονάδες:

1. Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας, με έδρα τον Πύργο
2. Τεχνικό Τμήμα, με έδρα τον Πύργο
3. Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης, με έδρα τον Πύργο
4. Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης, με έδρα τον Πύργο
5. Τμήμα ΚΤΕΟ Πύργου, με έδρα τον Πύργο
6. Τμήμα Μεταφορών και Επικοινωνιών Αμαλιάδας, με έδρα την Αμαλιάδα